

Durant el 2014, l'IBD registrà dos fets que marquen un canvi de tendència i que ens fan mirar amb un cert optimisme cap al futur. D'una banda, l'augment del pressupost d'aquest organisme després de cinc anys –del 2009 ençà– de ajustaments econòmics continuats a conseqüència d'una crisi d'àmbit internacional de la qual començam a sortir. Per un altre, tota la feina de preparació, debat i consens del IV Pla estratègic d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes de les Illes Balears. Una tasca que ha cristal·litzat, ja el 2015, amb l'aprovació per unanimitat de totes les persones membres del Consell Rector de l'IBD.

Tanmateix, aquests dos fets no ens han de fer passar per alt altres fites importants de l'IBD. Així, el Projecte Ariadna s'ha consolidat com un programa d'intervenció integral en la detecció, prevenció i tractament de la violència de gènere en la nostra Comunitat.

Igualment, s'han mantingut altres tasques com la supervisió –amb una perspectiva de gènere– de les disposicions normatives i legislatives del Govern; els acords de col·laboració amb la Universitat de les Illes Balears o amb els quatre consells insulars per fomentar la igualtat i lluitar contra la violència de gènere a les respectives illes, o les campanyes d'informació, orientació i assessorament, ja sigui mitjançant accions concretes amb motiu del Dia Internacional de la Dona, el Dia contra la violència cap a les dones o a través dels diferents centres d'informació.

Una tasca que no oblidem la importància de l'educació en la igualtat de les noves generacions, a través de mesures com el material didàctic que l'IBD distribueix entre les escoles i instituts de les Illes Balears.

Resumir tot el que ha fet l'IBD durant un any en una presentació és impossible, per això recomanem la lectura d'aquesta memòria, ja que cada pàgina fa més patent la dedicació de la seva directora i també la d'un personal que creu fermament en la tasca que duu a terme.

Malauradament, també enguany he de dedicar un paràgraf a lamentar la pèrdua de tres vides: la d'Olha Yuriyiuna, d'Isabel Barceló i de Rosa M. Martínez, víctimes de la violència de gènere. El seu record ens impulsa a continuar treballant dia a dia perquè la igualtat sigui real en un futur pròxim. Només quan ho aconseguirem, la violència contra les dones serà cosa del passat.

Sandra Fernández Herranz
Consellera de Família i Serveis Socials

Presentar-vos la memòria d'actuacions de l'Institut Balear de la Dona suposa fer conèixer les parts de llum i ombra de la feina d'una institució creada i mantinguda amb l'aspiració de treballar en defensa de la igualtat d'oportunitats entre dones i homes a la nostra comunitat autònoma.

Amb el fet d'haver assolit temps enrere els drets jurídics i civils i de veure millorada substancialment la nostra condició social, no n'hi ha prou perquè baixem l'atenció. Cal, sinó, un impuls per continuar vetllant pel desplegament efectiu d'unes polítiques públiques impregnades de la perspectiva de gènere i per sumar esforços per fer realitat l'apoderament de les dones, com a condició essencial per superar les desigualtats, en especial la violència de gènere i la discriminació per raó de sexe.

Aquests són els pilars que han bastit, de manera simbòlica, el quefer de l'Institut durant l'any 2014 i que no és més que el resultat d'un treball conjunt entre les administracions públiques, el món associatiu i la societat civil que aspira i demanda de manera col·lectiva la reducció de les bretxes de gènere, la corresponsabilitat i la conciliació i el fet de combatre la violència en totes les seves manifestacions.

Sense desmerèixer la resta de programes i serveis de l'IBDona, m'agradaria remarcar dos projectes innovadors. D'una banda, el del Centre de Recuperació Integral Ariadna, que nasqué amb la voluntat de ser un recurs especialitzat de protecció i recuperació integral per a les dones i els seus fills i filles que han viscut una situació de violència de gènere. D'una altra, el Projecte cofinançat entre el Govern balear i els fons EEA GRANTS, també denominat, com l'anterior, Ariadna, per a la millora de la coordinació institucional i la posada en marxa d'un pla personalitzat d'atenció a víctimes de violència de gènere, el qual, entre altres actuacions, té previst identificar, capacitar i implementar una nova figura (la persona de referència), que ha de permetre en un futur immediat remoure els obstacles detectats en els processos d'atenció i coordinació interinstitucional.

Finalment, vull donar les gràcies més sinceres al meu equip de l'IBDona format per totes les persones que hi treballen i a totes les institucions i persones que han col·laborat amb nosaltres. La contribució de tots és necessària si volem una societat respectuosa, que defensi els drets humans de les dones i dels homes, i que doni oportunitats per igual als homes i a les dones.

Isabel Llinàs Warthmann
Directora Institut Balear de la Dona

Índex

1. L'Institut Balear de la Dona com a institució	7
1.1. Òrgans de govern	8
1.2. Estructura funcional i pressupost	11
1.3. Personacions	11
2. Cooperació, participació i relacions institucionals	13
2.1. L'Institut Balear de la Dona i altres institucions	14
2.2. L'Institut Balear de la Dona i Europa	14
2.2.1. EEA Grants. Projecte Ariadna	14
2.2.2. Xarxa de polítiques d'igualtat entre dones i homes en els fons estructurals i el fons de cohesió 2007-2013	18
2.2.3. Euroregió Pirineus Mediterrània	19
2.3. Informes d'impacte de gènere	19
2.4. Acords i convenis de col·laboració	22
3. Informació i sensibilització	25
3.1. Informació, orientació i assessorament	26
3.1.1. Centre d'Informació de la Dona de Mallorca	26
3.1.2. Centre d'Informació de Menorca	28
3.1.3. Centre d'Informació d'Eivissa	28
3.1.4. Centre d'Informació de Formentera	28
3.2. Punts d'Atenció Jurídica a Mallorca	29
3.3. Observatori de la publicitat no sexista	30
3.4. Dia 8 de març. Dia Internacional de la Dona	31
3.4.1. Jornada "Conciliació i igualtat", en commemoració del Dia Internacional de la Dona	31
3.5. Dia 25 de novembre. Dia internacional contra la violència vers les dones	32
3.5.1. Jornada "violència de gènere i joventut"	32
3.5.2. Exposició "18 segundos sobre la violencia de género"	32
3.6. Jornada "noves formes de violència sobre la dona"	33
4. Difusió i reforçament	35
4.1. Casal de les dones	36
4.2. Exposició "Dones i reines de Mallorca"	37
4.3. Expodona	38
4.4. Campanya "Dóna el pas"	38
4.4.1. Col·laboració amb Serveis Ferroviaris de Mallorca en la difusió de les polítiques d'igualtat entre dones i homes	38
4.4.2. Publipan	39

5. Formació i cultura	41
5.1. Universitat de les Illes Balears (UIB)	42
5.1.1. Màster oficial en polítiques d'igualtat i prevenció de la violència de gènere del departament de psicologia de la universitat de les Illes Balears	42
5.1.2. Alumnes en pràctiques	42
5.2. Accions formatives rebudes (formació interna)	43
5.3. Accions formatives impartides	44
6. Igualtat	47
6.1. Dona i empresa	48
6.1.1. Jornada “Yo mujer, yo profesional”	48
6.1.2. Jornades d'igualtat en cooperatives agràries	48
6.1.3. Networking	49
6.2. Dona i salut	49
6.2.1. Col·laboració amb el Servei de Salut	49
6.3. Dona i esport	49
6.4. Plans d'igualtat	50
6.4.1. Pla d'igualtat entre dones i homes de l'administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears (serveis generals)	50
6.4.2. Plans d'igualtat a les empreses	51
6.4.3. Pla de família	51
7. Violència contra les dones	53
7.1. Centre coordinador de les ordres de protecció	54
7.2. Servei d'atenció social i acompanyament 24 hores	55
7.3. Servei de teletraducció	58
7.4. Programa d'assistència psicològica	59
7.5. Servei d'assistència psicològica a menors víctimes de violència de gènere	63
7.6. Inserció sociolaboral	63
7.7. Projecte Iris	64
7.8. Xarxa de centres d'acollida	64
7.8.1. Centre de recuperació integral Ariadna	67
7.9. Pis tutelat lausana	68
7.10. Habitatges per a la recuperació social de dones víctimes de violència de gènere	69
7.11. Ajuts econòmics (art. 27, RAI, RMI)	70
7.12. Grup permanent d'estudis sobre la prostitució (GEPIB)	71
7.13. Xarxa d'atenció directa a persones que exerceixen la prostitució a palma (XADPEP)	71
7.14. Materials didàctics per prevenir la violència de gènere	72
8. IV Pla estratègic d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes de les Illes Balears 2015-2020	75

L'Institut Balear de la Dona
com a institució

1

1.1. ÒRGANS DE GOVERN

El Consell Rector i la Direcció són els òrgans de direcció de l'Institut, segons la Llei 5/2000, de 20 d'abril, de l'Institut Balear de la Dona, i el Decret 109/2001, de 3 d'agost, que regula l'organització i el funcionament de l'Institut Balear de la Dona, modificat pel Decret 21/2012.

Les persones que integren el CONSELL RECTOR de l'Institut Balear de la Dona són les següents:

PRESIDENTA

Sandra Fernández Herranz, consellera de Família i Serveis Socials

VICEPRESIDENTA

Isabel Llinàs Warthmann, directora de l'Institut Balear de la Dona

SECRETARI

Titular: Bartolomé Mora Martí, cap del Servei de Gestió i Planificació de l'Institut Balear de la Dona
Suplent: María José Jiménez Armijo, funcionària tècnica de l'Institut Balear de la Dona

VOCALIES

Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats

Titular: Bartomeu Isern Lladó, director general de Planificació, Infraestructures Educatives i Recursos Humans

Suplent: Isabel Cerdà Moragues, directora general d'Ordenació, Innovació i Formació Professional

---

Conselleria d'Economia i Competitivitat

Titular: Onofre Ferrer Riera, director general de Treball i Salut Laboral

Suplent: Joana Aina Perelló, directora general d'Economia i Estadística

---

Conselleria de Salut

Titular: Luís Rafael Santiso, director general de Salut Pública i Consum

Suplent: César Vicente Sánchez, director general de Gestió Econòmica i Farmàcia

---

Consell Insular de Mallorca

Titular: María Magdalena García Gual, consellera del Consell de Mallorca

Suplent: Catalina Sureda Fons, coordinadora de l'Àrea de Persones amb Discapacitat de l'IMAS

Consell Insular de Menorca

Titular: Aurora Herráiz Águila, consellera executiva del Departament de Benestar Social i Joventut

Suplent: Maria Cristina Fernández Coll, directora insular d'Atenció a la Dona, Infància i Immigració

Consell Insular d'Eivissa

Titular: Olga Guerra Vázquez, coordinadora de l'Oficina d'Informació de la Dona d'Eivissa

Suplent: Antonia Ferrer Juan, treballadora social de l'Oficina d'Informació de la Dona d'Eivissa

---

Consell Insular de Formentera

Titular: Dolores Fernández Tamargo, consellera de Benestar Social, Joventut i Igualtat

Suplent: Sonia Cardona Ferrer, consellera d'Educació, Cultura i Patrimoni

---

Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears (FELIB)

1. Titular: Margarita Rosselló Riera, regidora de l'Ajuntament d'Estellencs

Suplent: Miquel Santandreu Bestard, secretari general de la FELIB

2. Titular: Carmen Moya Riera, regidora de l'Ajuntament de Maó

Suplent: Pedro Bofill Contreras, assessor jurídic de la FELIB

3. Titular: Josefa González Giménez, regidora de l'Ajuntament de Lloseta

Suplent: Maria de Fàtima Lladó Mas, FELIB

Grup Parlamentari Popular

Titular: María José Bauzá Alonso

Suplent: Margarita Durán Cladera

Grup Parlamentari Socialista

Titular: Cristina Rita i Larrucea

Suplent: Conxa Obrador i Guzmán

Grup Parlamentari MÉS

Titular: Maria Bonnín Cortés

Suplent: M. Llum Esteva Pitarch

Consell de Participació de les Dones

Titular: Neus Llaneras Fuster, presidenta

Suplent: M. Dolores Sánchez Rodríguez, vicepresidenta

Associacions de dones

1. Titular: M. Luisa Morillas Navarro, Asociación de Mujeres en Pro de la Igualdad (AMI-Calviá)

Suplent: Dolores Sánchez Rodríguez, Asociación de Mujeres en Pro de la Igualdad (AMI-Calviá)

2. Titular: Catalina Cortada Obrador, Associació de Dones Educadores de les Illes Balears

Suplent: Àngels Cardona Palmer, Associació de Dones Educadores de les Illes Balears

3. Titular: Dolors Alemany Palmer, Associació de Mestresses de Casa de s'Arracó i Sant Telm

Suplent: Maria Martínez Torres, Associació de Mestresses de Casa de s'Arracó i Sant Telm

4. Titular: Francisca Mas Busquets, Lobby de Dones de Mallorca

Suplent: Maria Aina Vaquer, Lobby de Dones de Mallorca

Durant el 2014, el Consell Rector de l'Institut Balear de la Dona es va reunir el 6 de març i el 29 de setembre en sessions ordinàries, i el 15 d'abril en una sessió extraordinària que, excepcionalment, va presidir la secretària d'Estat d'Igualtat i Serveis Socials del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, la senyora Susana Camarero Benítez.

Sessió ordinària del Consell Rector de 6 de març de 2014

Sessió extraordinària del Consell Rector de 15 d'abril de 2014

Sessió ordinària del Consell Rector de 29 de setembre de 2014

1.2. ESTRUCTURA FUNCIONAL I PRESSUPOST

Els recursos humans de l'Institut Balear de la Dona estan formats pel personal següent:

· Directora	· 5 titulades superiors (llicenciades en dret)
· Secretària de Direcció	· 4 treballadores socials
· Cap de servei de Gestió i Planificació	· 1 titulada en grau mitjà
· Cap de secció de l'Àrea de Gestió Econòmica	· 1 facultativa tècnica superior (llicenciada en informàtica)
· Cap de secció de l'Àrea de Personal	· 3 auxiliars administratius
· Cap de negociat	· 1 ordenança

Els pressuposts per al 2014 assignats per la Llei de pressuposts de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears a l'Institut Balear de la Dona (secció 73), d'acord amb els principis de prudència financera, contenció de les despeses i eficiència en la gestió, s'han reduït substancialment respecte als anys anteriors. No obstant això, s'han mantingut els serveis bàsics que es consideren prioritaris.

Any	Pressupost	Percentatge d'augment/reducció
2000	533.821 €	- -
2001	1.202.433 €	125,00 %
2002	1.785.080 €	48,00 %
2003	1.992.228 €	11,16 %
2004	3.003.153 €	50,74 %
2005	3.291.574 €	8,77 %
2006	3.385.515 €	2,85 %
2007	3.664.664 €	8,24 %
2008	3.773.604 €	2,97 %
2009	3.475.282 €	-7,00 %
2010	2.958.588 €	-14,87 %
2011	2.697.337 €	-8,84 %
2012	2.550.353 €	-5,45 %
2013	2.190.800 €	-14,10 %
2014	2.251.502 €	2,77 %

1.3. PERSONACIONS

L'Institut Balear de la Dona lamenta la mort de tres dones a mans de les seves parelles o exparelles, víctimes de la violència de gènere durant l'any 2014 (Olha Yuriyiuna Filatova a Can Picafort, Isabel Barcelo García a Felanitx i Rosa M. Martínez Deyà a Deià). Quan va tenir coneixement dels fets, l'IBD va sol·licitar a l'Advocacia de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears la personació en el procés penal corresponent.

Cooperació, participació i relacions institucionals

2.1. L'INSTITUT BALEAR DE LA DONA I ALTRES INSTITUCIONS

L'Institut Balear de la Dona, com a organisme d'igualtat de les Illes Balears, forma part de comissions d'altres institucions, entre les quals hi ha:

A EUROPA

- Euroregió Pirineus Mediterrània
-

A ESPANYA

- Observatori Estatal d'Igualtat d'Oportunitats entre Dones i Homes
  - Observatori Estatal de Violència sobre la Dona (vicepresidència segona del Ple i vicepresidència de la Comissió Permanent)
  - Xarxa de Polítiques d'Igualtat en els Fons Estructurals (FSE i FEDER) i el Fons de Cohesió (FC) 2007-2013
-

A LES ILLES BALEARS

- Consell de Cooperació al Desenvolupament de les Illes Balears
- Patronat de la Fundació Balears a l'Exterior
- Comissió Interdepartamental de la Immigració
- Fòrum de la Immigració de les Illes Balears
- Junta Rectora de Recursos Socio-sanitaris i Assistencials de les Illes Balears
- Consorci de Recursos Socio-sanitaris i Assistencials de les Illes Balears
- Comissió Interdepartamental de Salut
- Consell de Salut de les Illes Balears
- Consell de Serveis Socials de les Illes Balears
- Comissió de Personal de la CAIB
- Comissió d'Igualtat de la CAIB
- Comissió del Pla d'Igualtat dels Serveis Generals de l'Administració
- Comitè de Seguiment del Programa Operatiu FEDER de les Illes Balears
- Comitè de Seguiment del Programa de Desenvolupament Rural de les Illes Balears (FEADER)
- Comissió de Revisió de Proves de Competència en Comunicació Lingüística (IAQSE), Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats
- Comissió Interdepartamental d'Ocupació

2.2. L'INSTITUT BALEAR DE LA DONA I EUROPA

2.2.1. EEA GRANTS. PROJECTE ARIADNA

L'Institut Balear de la Dona ha resultat beneficiari dels ajuts destinats a l'execució de projectes dirigits al compliment dels objectius que recull el memoràndum d'acord sobre l'aplicació del mecanisme financer de l'Espai Econòmic Europeu, subscrit entre el Regne de Noruega, Islàndia i el Principat de Liechtenstein (“estats donants”) i el Regne d'Espanya (“estat beneficiari”), mitjançant

una resolució de 22 d'agost de 2014, en el marc de la convocatòria per a la millora de la coordinació institucional i la posada en marxa d'un pla personalitzat d'atenció a víctimes de violència de gènere, amb el projecte denominat Ariadna. Per tant, es constitueix com a promotor de projecte, segons la regulació del mecanisme financer de l'EEE 2009-2014.

L'objectiu general del Projecte Ariadna és el disseny d'un sistema informàtic que unifiqui el coneixement de tots els agents que poden intervenir en els processos de prevenció, detecció i tractament de la violència de gènere de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears per a una coordinació dels serveis i els recursos que, mitjançant plans personalitzats d'atenció i seguiment a les víctimes, reverteixi en benefici de l'assistència a les dones en situació de maltractament i als menors al seu càrrec.

El Projecte es divideix en vuit activitats:

1.	Activitat núm. 1	desenvolupament de l'eina informàtica
2.	Activitat núm. 2	identificació i captació de la figura de "persona de referència" per a la dona
3.	Activitat núm. 3	execució d'un pla de formació integral per a tots els serveis i administracions que intervenen en els casos de violència de gènere
4.	Activitat núm. 4	realització d'un estudi consistent a investigar les causes per les quals l'índex de denúncies és tan baix en les dones assassinades per violència de gènere
5.	Activitat núm. 5	realització d'un congrés interinstitucional bianual sobre violència de gènere
6.	Activitat núm. 6	obtenció d'un compromís vinculant
7.	Activitat núm. 7	gestió, control i avaluació del Projecte
8.	Activitat núm. 8	campanya de difusió

La despesa compromesa en data 31 de desembre de 2014 suposa el 72,83 % de la subvenció concedida i supera l'import relatiu a la primera bestreta de l'ajut, el 60 %. Per tant, es compleixen les condicions de l'apartat 14.5 de les Directrius per a la gestió de la convocatòria per a la millora de la coordinació institucional i posada en marxa d'un pla personalitzat d'atenció a víctimes de violència de gènere, per percebre el segon avançament, corresponent al 20 % de la subvenció concedida.

1. Activitat 1. Desenvolupament de l'eina informàtica

Aquesta actuació es divideix en quatre fases:

1. Fase d'immersió, presa de contacte i recopilació de documents.
2. Anàlisi.
3. Disseny i programació de l'aplicació informàtica.
4. Implantació de l'aplicació informàtica en els serveis.

S'ha contractat una persona per al desenvolupament tècnic informàtic requerit. S'han duit a terme les tasques d'immersió, presa de contacte i recopilació de documentació. La fase d'anàlisi s'ha superat amb èxit i s'han mantingut les reunions necessàries amb els serveis afectats.

---

2. Activitat 2. Apoderament de la figura de la persona de referència

S'ha adjudicat un contracte d'assistència tècnica per a la identificació, la capacitació i la introducció de la figura de la “persona de referència” per a les dones víctimes de violència de gènere, licitat mitjançant un procediment negociat sense publicitat. Les tasques d'aquest treball es resumeixen en la identificació, la capacitació i la introducció de la figura de la “persona de referència” així com l'avaluació d'aquesta introducció.

La identificació de la figura de la “persona de referència” comporta establir les funcions, els requisits, els objectius concrets i el perfil professional, així com determinar els escenaris i identificar els professionals possibles per aplicar aquesta figura. Un cop identificats els professionals, se'ls ha de dotar de la formació específica necessària per emprendre aquestes funcions, de manera que l'empresa adjudicatària ha d'elaborar un pla formatiu que s'ha d'encarregar d'impartir. S'ha d'impulsar la creació de la Comissió de Seguiment de la “persona de referència”, i l'empresa adjudicatària ha de prestar assessorament continu i específic en la introducció duita a terme com a experiència pilot. Finalment, s'han de proporcionar els mitjans per avaluar la introducció de la figura de la “persona de referència”.

---

3. Activitat 3. Pla de Formació en Violència de Gènere

S'han fet dues reunions per delimitar i generar el pla de treball. Es proposa una formació homologada per l'Escola Balear d'Administració Pública. S'han definit els perfils i els sectors als quals resulta imprescindible oferir la formació.

---

4. Activitat 4. Estudi sobre les causes de la no-denúncia

La Universitat de les Illes Balears ha elaborat l'estudi de recerca de les causes que poden contribuir a explicar les baixes taxes de denúncia en les dones assassinades per violència de gènere. L'estudi s'ha fet per mitjà d'anàlisi i estadística de registres, comunicats de premsa, denúncies i resolucions judicials emeses no només a la comunitat autònoma de les Illes Balears sinó també a altres territoris nacionals. La primera part de l'estudi conté una contextualització,

dos models de fitxes d'entrevista, una per a personal significatiu no professional i una altra per a als professionals que varen tenir contacte amb les víctimes, una ressenya judicial i un índex de víctimes amb informació recopilada dels mitjans de comunicació. La segona i la tercera parts desenvolupen els apartats anteriors amb una anàlisi teòrica a partir de les diferents fonts d'informació i pel que fa a l'aportació empírica que pugui derivar-se de les entrevistes esmentades que es facin.

---

5. Activitat 5. Congrés de Cooperació Interinstitucional en Matèria de Violència de Gènere

Amb aquest congrés, els objectius que es persegueixen són els d'intercanviar bones pràctiques en la matèria i difondre els resultats del Projecte. Per això, es preveu que tenguí lloc en la darrera etapa del Projecte, a finals del mes de maig de 2015. S'ha contractat una empresa que ho organitzi en col·laboració amb l'Institut Balear de la Dona.

---

6. Activitat 6. Compromís vinculant

De moment, no s'han duit a terme actuacions en aquest sentit.

---

7. Activitat 7. Gestió, control i avaluació del Projecte

La gestió i la posada en marxa del Projecte s'han fet amb personal propi. L'elaboració i la formulació del Projecte complet presentat en la convocatòria de millora de la coordinació institucional i la posada en marxa d'un pla personalitzat d'atenció a víctimes de violència de gènere, s'han duit a terme amb el suport d'una empresa consultora especialitzada. S'ha subcontractat una empresa externa per a la prestació d'un servei de gestió, control i avaluació del Projecte.

---

8. Activitat 8. Campanya de difusió

S'ha redactat el Pla de Comunicació i s'ha presentat a la Plataforma del Ministeri. L'objectiu del Pla és donar a conèixer el Projecte en general i les accions concretes en particular. El públic objectiu és la ciutadania en general i els serveis afectats en particular. Els canals que més s'utilitzaran són la pàgina web de nova creació, amb previsió de llançament a finals del mes de febrer de 2015, la pàgina web de l'Institut Balear de la Dona, notes de premsa, missatges electrònics específics, rodes de premsa, presentacions i el Congrés.

Es disposarà d'una persona autònoma per a la coordinació i la difusió de les activitats de difusió programades i per al disseny de la pàgina web. També es generarà una imatge per al Projecte Ariadna, així com per al Congrés de Violència de Gènere.

2.2.2. XARXA DE POLÍTIQUES D'IGUALTAT ENTRE DONES I HOMES EN ELS FONS ESTRUCTURALS I EL FONS DE COHESIÓ 2007-2013

- Reunions als plenaris
- Organització de la jornada formativa “Aplicació pràctica del principi d’igualtat entre dones i homes a les intervencions cofinançades per els Fons Europeus”
- Elaboració del dictamen d’igualtat en els programes operatius del Fons Social Europeu i el FEDER

L’objectiu fonamental de la Xarxa és contribuir a la integració real i efectiva de la igualtat d’oportunitats entre dones i homes en les intervencions dels fons estructurals (FEDER i FSE) i del Fons de Cohesió. Per a això, té les funcions següents:

- Presentar i analitzar el desenvolupament de les polítiques comunitàries i nacionals en matèria d’igualtat de gènere amb repercussions en la gestió dels fons, així com els problemes tècnics derivats de la legislació en matèria d’igualtat de gènere, inclosos els sistemes de gestió, control i auditoria.
- Servir d’intercanvi d’experiències i de difusió de bones pràctiques sobre la integració de la perspectiva de gènere en els àmbits d’actuació dels fons.
- Estudiar i aprovar les propostes, els documents tècnics i les eines que s’elaborin per facilitar el desenvolupament i la integració efectiva del foment de la igualtat d’oportunitats entre dones i homes en les intervencions dels fons.

* Amb aquesta finalitat, l’Institut Balear de la Dona ha participat en la 8a reunió del Plenari de la Xarxa de Polítiques d’Igualtat a la ciutat de Múrcia, que va tenir lloc els dies 3 i 4 d’abril de 2014, i en la 9a reunió del Plenari de la Xarxa de Polítiques d’Igualtat a la ciutat de Logronyo, que va tenir lloc els 16 i 17 d’octubre de 2014.

Múrcia

Logronyo

* S’ha organitzat la jornada formativa “Aplicació pràctica del principi d’igualtat entre dones i homes en les intervencions cofinançades per els Fons Europeus”, amb l’objectiu general d’avançar en l’aplicació real i efectiva de la perspectiva de gènere en totes les fases d’aplicació dels fons europeus, especialment FEDER i FSE, proporcionant els coneixements necessaris. Els objectius específics eren dotar el personal assistent de les eines necessàries per aplicar el principi d’igualtat entre dones i homes en les operacions cofinançades pels fons estructurals (FEDER i FSE) i presentar, a títol preliminar, els elements que regiran la incorporació del principi d’igualtat de gènere en el període de programació següent: 2014-2020.

Aquesta jornada s’orientà al personal de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears implicat en totes les fases d’execució de les actuacions cofinançades pels fons europeus. Es desenvolupà en horari de matí, amb una durada aproximada de 6 hores, a la sala d’actes de la Conselleria d’Economia i Competitivitat, a Palma, el 16 de maig de 2014.

L'IBD va participar en aquesta jornada amb la ponència “Anàlisi de la situació diferencial de dones i homes en els diferents àmbits dels fons europeus”.

* S'ha elaborat el dictamen d'igualtat en els programes operatius del Fons Social Europeu i el FEDER, que han signat les autoritats d'igualtat: l'Institut de la Dona, en els programes operatius pluriregionals, i els organismes d'igualtat de les comunitats i ciutats autònomes en els programes regionals.

Es tracta d'un dictamen motivat que valora, emmarca i constata la contribució dels programes operatius a la consolidació del principi horitzontal d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes. Ha suposat una validació genèrica de la incorporació adequada del principi d'igualtat en els programes operatius.

2.2.3. EUROREGIÓ PIRINEUS MEDITERRÀNIA

L'Euroregió Pirineus Mediterrània, nascuda el 29 d'octubre de 2004, és un projecte de cooperació política entre Aragó (sense participació actual), Catalunya, les Illes Balears, Languedoc-Roussillon i Midi-Pyrénées.

L'objectiu de l'Euroregió és crear al nord-oest de la Mediterrània un pol de desenvolupament sostenible basat en la innovació i la integració social i econòmica del territori, i contribuir a la construcció d'una Europa unida, solidària i propera als ciutadans.

En aquest marc, l'Institut Balear de la Dona va participar en la Trobada Euroregional d'Igualtat entre Dones i Homes, a iniciativa de la regió de Midi-Pyrénées, que va tenir lloc a Tolouse, el 27 de març de 2014, una reunió tècnica entorn de les diferents polítiques euroregionals sobre la igualtat de gènere.

Així mateix, i en el marc de la presidència de les Illes Balears de l'Euroregió Pirineus Mediterrània, s'ha participat en les reunions tècniques i polítiques que s'han duit a terme en el transcurs de l'any 2014.

2.3. INFORMES D'IMPACTE DE GÈNERE

Els informes d'impacte de gènere són instruments que ajuden a la valoració, la previsió i la prospecció de les polítiques públiques, i consideren el diferent impacte que produiran en les dones i els homes. Posen de manifest, a qui les adoptin, les possibles conseqüències que tindrien, tant desitjades com no desitjades, i hi aporten, si escau, propostes de millora.

Des del mes de setembre de 2007, i de conformitat amb l'article 7 g de la Llei 12/2006, de 20 de setembre, per a la dona, l'Institut Balear de la Dona emet informes sobre l'impacte de gènere dels projectes de disposicions normatives que elaboren les distintes administracions. L'estructura dels informes d'impacte de gènere la fixen les guies comunitàries sobre l'elaboració dels informes d'impacte de gènere. La finalitat és valorar l'esborrany que és l'objecte de l'informe i fer-ne una prospecció, per verificar si en el moment de planificar les mesures que conté la disposició s'ha considerat l'impacte que tindran en els homes i en les dones, i es proposen les millores que es consideren necessàries perquè la disposició tenguí en compte la perspectiva de gènere i, per tant, per anar aplicant la igualtat d'oportunitats a tots els àmbits de la societat balear. Es tracta, en definitiva, d'una millora subjectiva en la qualitat de la producció normativa. Els informes d'impacte de gènere s'estructuren en tres parts:

- Revisió del llenguatge que s'empra en la proposta.
- Revisió de la part dispositiva de la proposta.
- Propostes de millora i recomanacions.

Respecte al llenguatge, es revisa el text i es proposa, si escau, la modificació dels termes discriminatoris emprats i el llenguatge que s'ha d'utilitzar per eradicar l'ús sexista del llenguatge en l'Administració. Cal aclarir que es considera que es fa ús d'un llenguatge sexista quan s'utilitzen expressions del llenguatge i de la comunicació humana que invisibilitzen les dones, les subordinen o les estereotipen. La causa d'un ús sexista del llenguatge no es troba en la llengua, que en si no és sexista, sinó en l'ús discriminatori que les persones o les entitats en fan, que relega el paper de les dones a un segon pla supeditat a la funció que, des del punt de vista androcèntric, la comunitat confereix al sexe femení. Les propostes s'han de fer sense transgredir les normes gramaticals i amb la finalitat, també, de familiaritzar i sensibilitzar el personal de l'Administració amb els recursos d'ús no sexista de la llengua.

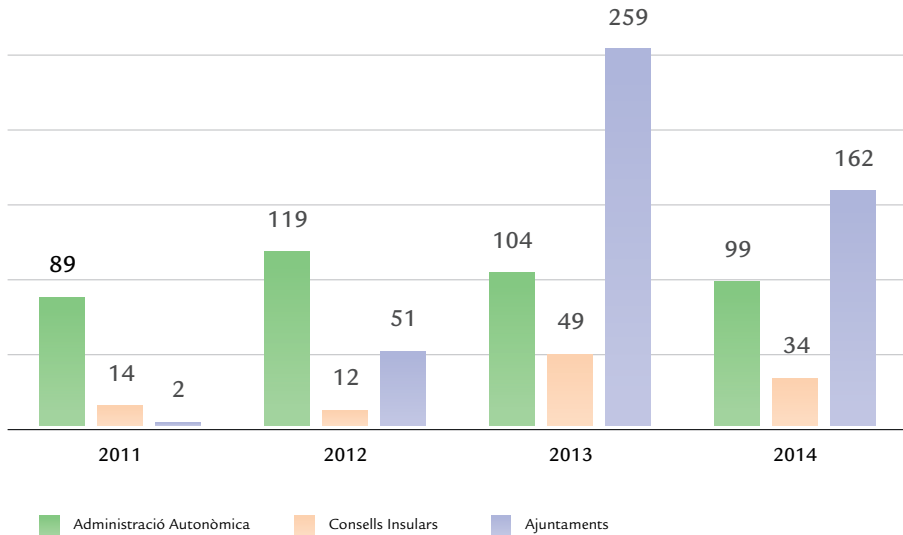
En segon lloc, es revisa la part dispositiva de la norma, amb l'anàlisi i la diagnosi de la situació de les dones i els homes en l'àmbit regulat, mitjançant dades descriptives sobre la situació d'homes i dones en aquest àmbit, l'anàlisi de la problemàtica específica per a les dones, valorant els factors o les variables socials concurrents i la incidència que tenen en la norma, i la comprovació de la pertinència en relació amb el gènere.

Finalment, es plasmen els resultats obtinguts, si n'és el cas, amb el propòsit d'assolir una millora i el perfeccionament de la norma; es tracta de remeiar els possibles efectes negatius abans de prendre les decisions, mitjançant propostes de millora i recomanacions. En resum, respecte de la revisió de la part dispositiva de la proposta, es poden distingir tres fases:

- **Fase prèvia:** anàlisi i diagnosi de la situació de les dones i els homes en l'àmbit regulat per la proposta.
- **Fase intermèdia:** comprovació de la pertinència en relació amb el gènere.
- **Fase final:** propostes de modificació, mitjançant accions positives (mesures de conscienciació, de promoció, de discriminació en sentit ampli) o accions de discriminació positiva.

En aquest context, en relació amb la producció normativa de les administracions, el 2014 s'han rebut un total de 300 sol·licituds d'informe d'impacte de gènere, a partir de les quals se n'han emès 295.

Comparació històrica (2011-2014) per entitat sol·licitant

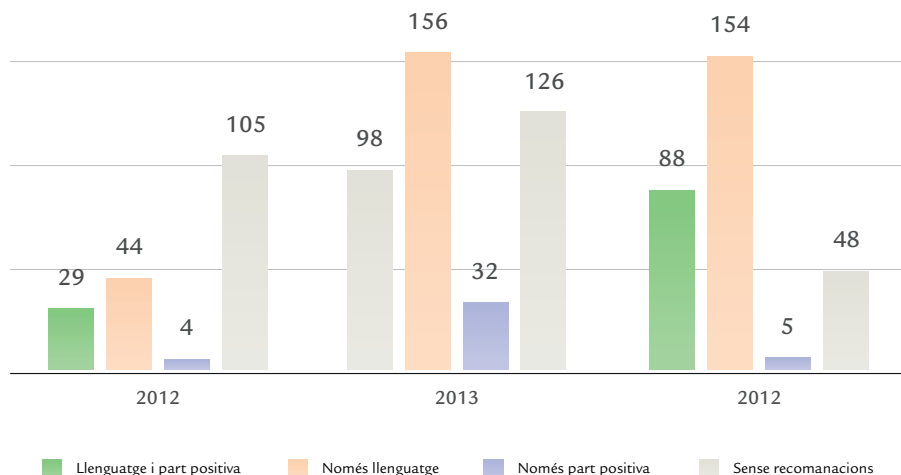
Els informes emesos es poden classificar en els grups següents:

- Informes d'impacte de gènere que contenen propostes de modificació del llenguatge utilitzat, així com propostes de millora i recomanacions en la part dispositiva: 88.
- Informes d'impacte de gènere que només contenen propostes de modificació del llenguatge utilitzat: 154.
- Informes d'impacte de gènere que només contenen propostes de millora i recomanacions en la part dispositiva: 5.

Per tant, dels 295 informes d'impacte de gènere que s'han emès, 245 contenen o bé modificacions en el llenguatge emprat o bé propostes de millora o recomanacions en la part dispositiva o bé ambdues coses.

D'aquestes xifres, es pot deduir que la revisió de les disposicions normatives des de la perspectiva de l'impacte de gènere és completament necessària, atès que gairebé el 83 % dels informes han incorporat recomanacions de millora en el llenguatge o propostes de millora o recomanacions per tenir en compte en la part dispositiva.

Comparació dels anys 2012-2014 per tipus de recomanacions de millora

2.4. ACORDS I CONVENIS DE COL-LABORACIÓ

1. Conveni de col·laboració entre l'Institut Balear de la Dona i el Consell Insular d'Eivissa per donar continuïtat a la gestió i el manteniment de la funcionalitat operativa de l'Oficina d'Informació, Assessorament i Tractament Psicosocial de la Dona i de les llars d'acolliment, per a l'any 2014 –assistència social integral a víctimes de violència de gènere a l'illa d'Eivissa: allotjament i atenció psicosocial.

Dotació econòmica: 260.100,00 €

2. Conveni de col·laboració entre l'Institut Balear de la Dona i el Consell Insular d'Eivissa per al manteniment del servei que desenvolupa el programa d'atenció psicosocial a fills i filles de dones víctimes de violència de gènere derivades pels centres d'informació de la dona i per les cases d'acollida, per a l'any 2014.

Dotació econòmica: 28.090,00 €

3. Conveni de col·laboració entre l'Institut Balear de la Dona i el Consell Insular de Menorca per donar continuïtat a la gestió i el manteniment de la funcionalitat operativa del Centre d'Informació de la Dona i d'una llar d'acollida per a dones víctimes de violència de gènere, per a l'any 2014 –assistència social integral a víctimes de violència de gènere a l'illa de Menorca: allotjament i atenció psicosocial.

Dotació econòmica: 234.337,64 €

4. Conveni de col·laboració entre l'Institut Balear de la Dona i el Consell Insular de Menorca per al manteniment del servei que desenvolupa el programa d'atenció psicosocial a fills i filles de dones víctimes de violència de gènere derivades pels centres d'informació de la dona i per les cases d'acollida, per a l'any 2014.

Dotació econòmica: 28.090,00 €

---

5. Conveni de col·laboració entre l'Institut Balear de la Dona i el Consell Insular de Formentera per a la prevenció de la violència de gènere i l'atenció a les dones que n'han estat víctimes, així com la promoció de la igualtat i el manteniment del punt d'informació a la dona a l'illa de Formentera, per a l'any 2014.

Dotació econòmica: 9.000,00 €

---

6. Conveni de col·laboració entre l'Institut Balear de la Dona i l'entitat Serveis Ferroviaris de Mallorca (SFM) per augmentar el coneixement i la difusió de les polítiques d'igualtat.
-

7. Protocol general de col·laboració entre l'Institut Balear de la Dona i el Servei de Salut de les Illes Balears (Ib-salut) per augmentar el coneixement i la difusió de les polítiques d'igualtat entre dones i homes i contra la violència de gènere en l'àmbit dels serveis públics sanitaris de caràcter assistencial de les Illes Balears.
-

8. Protocol general de col·laboració entre l'Institut Balear de la Dona i la Universitat de les Illes Balears per instrumentar el compromís de cessió del fons especialitzat de la biblioteca de l'IBD a la UIB.
-

9. Acord de col·laboració entre l'Institut Balear de la Joventut i l'Institut Balear de la Dona, en el marc del certamen "Teatre per la igualtat" del programa cultural Art Jove 2014.
-

10. Protocol general de col·laboració entre l'Institut Balear de la Dona i la Fundació Adecco per facilitar la integració sociolaboral de les dones víctimes de violència de gènere (14 d'octubre de 2014).
-

11. Conveni instrumental que es formalitza per concretar els compromisos que l'Institut Balear de la Dona i la Universitat de les Illes Balears adquireixen en el marc de la subvenció nominativa atorgada per l'Institut a la Universitat per al manteniment de la Càtedra d'Estudis de Violència de Gènere l'any 2014.

Dotació econòmica: 30.000,00 €

Informació i sensibilització

3.1. INFORMACIÓ, ORIENTACIÓ I ASSESSORAMENT

El 2014 s'ha mantingut la coordinació de treball entre els diferents centres d'informació de les Illes Balears, per millorar els canals de comunicació, metodologies de feina i vies de coordinació, així com el treball unificat, i s'han coordinat criteris d'intervenció, indicadors del CID de les Balears i protocols. Aquesta coordinació s'ha reforçat per la necessitat d'unificar els criteris per a l'elaboració de la nova base de dades comuna, que parteix del Projecte Ariadna, cofinançat entre l'IBD i EEA Grants.

3.1.1. CENTRE D'INFORMACIÓ DE LA DONA DE MALLORCA

El Centre d'Informació de la Dona (CID) és un servei que té com a objectiu general oferir informació, orientació i assessorament a les dones en aspectes socials, jurídics, laborals i en violència de gènere i, com a objectiu prioritari, atendre de manera integral els casos de violència de gènere. Així mateix, duu a terme les actuacions d'atenció a les víctimes que es deriven del Centre Coordinador de les Ordres de Protecció.

L'equip del Centre d'Informació està format per dues tècniques superiors llicenciades en dret, una treballadora social i una auxiliar administrativa. Aquest equip es coordina amb altres entitats i serveis, com els jutjats de les Illes Balears, els col·legis d'advocats, els cossos de seguretat, les oficines d'ajuda a víctimes del delictes, els centres d'acollida, els serveis d'assistència psicològica per a dones víctimes de violència de gènere, els serveis socials insulars i municipals, els centres de salut i els hospitals, i altres serveis d'informació, d'estrangeria, sociolaborals, etc.

Les funcions específiques per àrees són:

- **Jurídica:** informació i orientació sobre dret civil, dret penal, dret administratiu, dret laboral, dret internacional, justícia gratuïta i violència de gènere.
- **Social:** informació i orientació sobre serveis socials, salut, habitatge, educació, treball i seguretat social, lleure i violència de gènere.
- **Laboral:** formació, orientació laboral i treball no regularitzat.
- **Violència de gènere:** informació i prevenció, formació, atenció integral a la víctima, sol·licitud de presència policial, acompanyaments, seguiment, acolliment, programes d'assistència psicològica, de teletraducció, d'habitatge, i coordinació amb altres serveis i recursos.

Durant l'any 2014, s'han atès per a una primera visita un total de 1.411 usuàries, 112 més que l'any anterior. La resta, 979 usuàries, tenien l'expedient obert en anys anteriors.

El perfil d'usuària és el d'una dona casada, entre 31 i 40 anys, amb un fill i amb un nivell d'estudis de primària. Es troba en situació d'atur i amb ingressos econòmics mínims. Té la residència a Palma i és de nacionalitat espanyola. Respecte a l'any 2013, no hi ha hagut variació pel que fa al perfil de les dones ateses.

L'atenció que ofereix el CID —tant si és presencial, com per telèfon, carta o correu electrònic— pretén potenciar les capacitats de cada una de les dones ateses mitjançant una orientació personalitzada i integral adaptada a la problemàtica que presenten. Es treballa des d'un enfocament basat en l'apoderament de la dona, l'assumpció de les seves responsabilitats i el reforçament dels recursos, tant personals com del seu entorn. De la mateixa manera, se l'orienta sobre els recursos disponibles a la comunitat autònoma, de caràcter econòmic i psicosocials.

En relació amb les demandes ateses en les distintes àrees, cal destacar que:

- Les demandes de caràcter jurídic han versat majoritàriament sobre dret civil i dret penal, i cal destacar les relacionades amb els delictes contra les relacions familiars, contra la llibertat sexual, els maltractaments i les ordres de protecció. En matèria de jurisdicció social, destaquen les que afecten la conciliació de la vida familiar i professional, l'assetjament psicològic i sexual, la contractació i les retribucions. Les demandes en matèria de la jurisdicció contenciosa administrativa majoritàries han estat en relació amb els recursos administratius (d'alçada, potestatiu de reposició, etc.), la reclamació prèvia a la via jurisdiccional laboral, el recurs contenciós administratiu, i la Seguretat Social per qüestions relatives a les pensions. També cal destacar les matèries del dret d'estrangeria, com ara la tramitació dels permisos de residència i de treball i la reagrupació familiar.
- La treballadora social atén les demandes laborals, i la majoria fan referència a l'orientació per a la cerca activa de feina, que es pot dur a terme amb la revisió del currículum, tècniques de cerca, noves tecnologies, directori de borses de feina i d'empreses, etc.
- Altres demandes socials es refereixen a l'accés als serveis socials, especialment els relacionats amb beques, ajuts i prestacions, educació, salut, família i habitatge (beques, guarderies, prestacions i rendes, planificació familiar, etc.).
- S'ha de donar una rellevància especial a les demandes per maltractament. Aquestes demandes són ateses tant per la treballadora social com per una assessora jurídica, atès que es considera que requereixen una atenció integral. N'hi ha hagut un total de 364, i un percentatge important sol·licitaven informació general derivada del maltractament; com i on interposar una denúncia; com sol·licitar una ordre de protecció; com accedir als recursos específics per a dones víctimes de violència de gènere (assistència psicològica, cases d'acollida, alta al Projecte Iris); com actuar davant les situacions de violència, etc. Els recursos que s'han considerat més adients han estat: informació general de com actuar davant el maltractament, atenció psicològica per a la dona i els seus fills i filles (amb un augment respecte a l'any anterior), ajuts econòmics (renda activa d'inserció i altres), Projecte Iris i casa d'acollida.

Cal destacar que l'atenció de cada una d'aquestes demandes implica un treball indirecte, que és imprescindible i difícil de quantificar. Aquest treball suposa dur a terme una sèrie d'entrevistes de seguiment, la valoració dels recursos adients, gestions de coordinació amb altres serveis i entitats, i les derivacions pertinents, entre altres qüestions, així com la coordinació necessària amb els cosos i forces de seguretat de l'Estat, les policies locals, els serveis d'emergència 112 (en aquest cas, destaca que el CID ha tramitat l'alta al Projecte Iris, de l'112, a 48 usuàries víctimes de violència de gènere i, de la mateixa manera, l'112 ha comunicat al CID un total de 28 incidències amb dones víctimes de violència de gènere).

3.1.2. CENTRE D'INFORMACIÓ DE MENORCA

Anualment se subscriu un conveni de col·laboració amb el Consell Insular de Menorca per a l'atenció integral i l'assessorament a la dona víctima de violència, incloses l'atenció social, la jurídica, la psicològica i la d'acollida, mitjançant una atenció especialitzada i permanent les 24 hores.

Durant l'any 2014 s'han atès un total de 134 noves demandes de dones víctimes de maltractament: 86 corresponen a atencions duites a terme en el municipi de Maó i 48 a Ciutadella. D'altra banda, s'ha treballat en un total de 361 expedients, resultat de la suma de les dones ateses per primera vegada i les que ja tenien expedient obert d'altres anys i han continuat essent usuàries del servei.

El perfil és el d'una dona de 31 a 40 anys, amb estudis primaris, de nacionalitat espanyola, resident a l'illa de Menorca i que pateix maltractament físic i psicològic.

3.1.3. CENTRE D'INFORMACIÓ D'EIVISSA

Anualment també se subscriu un conveni de col·laboració entre l'Institut Balear de la Dona i el Consell Insular d'Eivissa per a la gestió i la funcionalitat operativa de l'Oficina d'Informació, Assessorament i Tractament Psicosocial de la Dona i de les llars d'acollida.

L'Oficina d'Informació ha atès un total de 663 casos, i cal destacar que 489 corresponen al programa d'atenció i tractament a víctimes de violència de gènere. D'aquestes 489 dones, 241 havien denunciat la seva situació de violència de gènere.

El perfil és el d'una dona entre 31 i 40 anys, estrangera, amb un nivell d'estudis de primària, i que pateix maltractament una mitjana d'un a tres anys.

Quant al programa d'allotjament a les llars d'acollida, cal indicar que s'hi han allotjat 44 dones i 38 fills i filles.

3.1.4. CENTRE D'INFORMACIÓ DE FORMENTERA

El conveni de col·laboració entre l'Institut Balear de la Dona i el Consell Insular de Formentera permet dur a terme actuacions d'atenció a les dones víctimes de violència masculista, de prevenció i de formació, entre d'altres, en coordinació amb tots els serveis tant policials com sanitaris, principals vies d'entrada de la víctima en el sistema.

S'efectua un servei d'atenció immediata, d'acompanyament i de seguiment, amb suport social, psicològic i jurídic, així com un servei d'acolliment de llar. Cal destacar que l'acompanyament de la víctima s'ha fet a través del servei gestionat per l'Institut Balear de la Dona, un altre servei bàsic per la manca de jutjats a Formentera.

Un total de 17 dones han estat ateses d'urgència per aquest servei a l'illa de Formentera.

3.2. PUNTS D'ATENCIÓ JURÍDICA A MALLORCA

Per facilitar l'accés a serveis i a informació, el 2 de maig de 2014 es tornà a posar en marxa el servei de punts d'atenció jurídica a Inca i Manacor, amb l'objectiu de donar resposta a les dones de la Part Forana de Mallorca que necessiten qualsevol tipus d'assessorament en matèria jurídica, social, etc.

La finalitat del servei és oferir a les dones informació i assessorament individual en relació amb qualsevol dubte jurídic, i orientació i suport en els diferents processos jurídics en què es trobin immerses, així com actuar coordinadament amb els possibles serveis específics i generals que hi intervenen.

El servei de punts d'atenció jurídica atén dones de manera presencial, via telefònica i per correu electrònic. Les cites presencials s'organitzen en dos horabaixes per setmana (dimarts a Manacor i divendres a Inca), si bé el personal del servei manté un telèfon mòbil per atendre situacions més urgents.

Breu resum estadístic

A continuació es mostren les dades més rellevants des del començament del servei, el 2 de maig de 2014, fins al 31 de desembre del mateix any.

TOTAL d'usuàries ateses a Inca i Manacor	48 usuàries
TOTAL d'assistències entre Inca i Manacor	74 assistències

El perfil d'usuària dels punts d'atenció jurídica durant el 2014 és el d'una dona derivada dels serveis socials municipals, de 33 a 42 anys, resident al poble on es presta el servei (Inca i Manacor), de nacionalitat espanyola, amb un fill o filla, en situació d'atur i casada en el moment de l'atenció.

La majoria de les demandes han versat sobre dret civil, concretament dret de família, i sobretot han estat relacionades amb el divorci i la custòdia dels menors. En les demandes sobre dret penal el tema central ha estat la interposició de denúncies en relació amb la violència de gènere o domèstica. Les demandes sobre dret laboral i de la Seguretat Social s'han centrat en informació sobre prestacions econòmiques.

Del total de dones ateses, el 50 % pateix o ha patit violència de gènere. En aquests casos, els maltractaments més comuns són el psicològic i el físic, els quals, en ocasions, es produeixen simultàniament i amb altres tipus de maltractament, com ara l'econòmic, el sexual i el social.

Per a la majoria d'aquestes dones víctimes de violència de gènere ateses, la durada del maltractament és de dos a cinc anys. El 58 % havia interposat una denúncia i la relació amb l'agressor era o havia estat de matrimoni.

3.3. OBSERVATORI DE LA PUBLICITAT NO SEXISTA

La Llei 5/2000, de 20 d'abril, de l'Institut Balear de la Dona, en l'article 3 k estableix que, a través de l'Institut Balear de la Dona, es poden rebre i canalitzar les denúncies formulades en casos de discriminació de fet o de dret per raó de sexe.

A iniciativa del mateix Institut, o bé a través de comunicacions externes, s'analitzen i, si pertoca, se segueixen els tràmits per a la denúncia dels continguts que no s'ajusten als articles 14.11 i 41 de la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, ni als articles 35, 36 i 38 del capítol V ni a l'esperit de la Llei 12/2006, de 20 de setembre, per a la dona.

Cal assenyalar que al llarg de l'any 2013 es varen tramitar un total de quatre denúncies de publicitat sexista, i al llarg de l'any 2014 s'han elevat a l'Observatori de la Publicitat No Sexista de l'Institut Balear de la Dona les cinc denúncies següents:

- Sobre una pàgina de Facebook, "Pos te violo", que es va remetre a la Fiscalia perquè la valorés als efectes oportuns.
- Sobre una fotografia d'una campanya publicitària d'un port comercial privat, gestionada per una empresa publicitària.
- Sobre un vídeo publicat en els mitjans de comunicació que mostrava imatges de l'interior d'un local d'una zona turística de Mallorca, que es va remetre a la Fiscalia perquè valorés si incorria en delictes i promogué les actuacions necessàries.
- Sobre unes camisetes de promoció d'una discoteca d'una zona turística de Mallorca que incitaven a la violència masclista i que es varen retirar immediatament després de contactar amb l'empresa gestora de la discoteca.
- Sobre una imatge publicitària d'un establiment de roba a Palma, considerada masclista, que el comerç va retirar per evitar la imatge negativa de la dona.

3.4. DIA 8 DE MARÇ. DIA INTERNACIONAL DE LA DONA

3.4.1. JORNADA "CONCILIACIÓ I IGUALTAT", EN COMMEMORACIÓ DEL DIA INTERNACIONAL DE LA DONA

La jornada s'inicià amb una conferència de la professora del Departament de Direcció de Persones en les Organitzacions i directora del Centre Internacional Treball i Família de l'IESE Business School, la doctora Nuria Chinchilla, i una taula rodona en què reconegudes expertes en diferents àmbits de les Illes Balears varen parlar sobre conciliació i igualtat.

L'acte va començar amb la conferència de la doctora Chinchilla, "Treball, família i vida personal: un triangle en evolució constant", presentada per la directora de l'Institut Balear de la Dona, que la va descriure com "un referent internacional en l'àmbit de la conciliació, ningú millor que ella per parlar d'aquest tema". Nuria Chinchilla va oferir una sèrie de reflexions a l'auditori i va analitzar les situacions que es plantegen diàriament a l'hora de compatibilitzar l'aspecte familiar amb el laboral i amb el personal.

Posteriorment, va tenir lloc la taula rodona, moderada per Isabel Llinàs, amb les intervencions de la directora general de Comerç i Empresa de la Conselleria d'Economia i Competitivitat, Lourdes Cardona, que va parlar sobre la implantació dels plans d'igualtat com a inversió; la presidenta de l'ONCE a les Illes Balears, María de Carmen Soler, que va exposar les "bones pràctiques en la implantació dels plans d'igualtat", i les va demostrar mitjançant l'exemple que suposa l'ONCE en aquest sentit, i la gerent de la Federació Empresarial Hotelera de Mallorca, Inmaculada de Benito, que va exposar "el paper actual de la dona en el sector turístic".

També varen aportar la seva experiència l'experta en igualtat de gènere en l'empresa, Rosa Escapa, que va parlar sobre "plans d'igualtat, conciliació, flexibilització, augment de la competitivitat i motivació del personal", a més de la inspectora de la Policia Nacional nomenada recentment cap de la Unitat de Coordinació contra la Violència de Gènere sobre la Dona de la Delegació del Govern, Janka Jurkiewicz, que va explicar "com conciliar i gestionar l'agenda personal mentre es persegueix l'èxit professional".

3.5. DIA 25 DE NOVEMBRE. DIA INTERNACIONAL CONTRA LA VIOLÈNCIA VERS LES DONES

3.5.1. JORNADA "VIOLÈNCIA DE GÈNERE I JOVENTUT"

El 24 de novembre va tenir lloc una jornada tècnica de treball sota el títol "Violència de gènere i joventut". Aquesta jornada es va fer a la sala Palmanova de l'Ajuntament de Calvià, de 9.00 a 14.00 h, i s'adreçà a professionals relacionats amb la violència de gènere i amb població jove.

3.5.2. EXPOSICIÓ "18 SEGUNDOS SOBRE LA VIOLENCIA DE GÈNERO"

S'ha duit a terme l'exposició "18 segundos sobre la violència de gènere" al Museu d'Art Contemporani de Can Planes, a sa Pobla. Assistiren a la inauguració, que va tenir lloc el 19 de novembre, la directora de l'Institut Balear de la Dona, Isabel Llinàs, i el batle de sa Pobla, Biel Serra. També assistiren a l'acte la directora general de Família i Menors, Apol·lònia Socias, i la consellera de Benestar Social i presidenta de l'Institut Mallorquí d'Afers Socials, Catalina Cirer, entre altres autoritats.

La mostra, cedida per l'Institut de la Dona, dependent del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, s'ha duit a terme en col·laboració amb la Comissió per a la Investigació de Maltractaments a les Dones. Es tracta d'una exposició de foto art que es pogué visitar fins al 26 de novembre.

La directora de l'IBD va recalcar la importància de la mostra, perquè ajuda a "sensibilitzar la població sobre un problema greu" que implica més de 4.500 denúncies anuals a les Illes Balears, "sense comptar les ordres de protecció" dictades per via judicial, que sumen "més de 700 cada any", va subratllar. En la inauguració de l'exposició, se serví un aperitiu preparat pels joves que cursaven PQPI de cuina en alguns dels centres socioeducatius que gestiona la Fundació S'Estel.

3.6. JORNADA “NOVES FORMES DE VIOLÈNCIA SOBRE LA DONA”

L'Institut Balear de la Dona va organitzar, el 19 de setembre de 2014, la jornada “Noves formes de violència sobre la dona”, a l'edifici Caixaforum de Palma. Les ponències que hi varen tenir lloc varen ser:

- La percepció social de la violència de gènere, a càrrec de la Delegació del Govern d'Espanya per a la Violència de Gènere.
- Intervencions i bones pràctiques davant les noves formes de violència sobre la dona, amb les intervencions següents:
  - Seguiment i informes de tractament de la violència masclista en els mitjans de comunicació (Catalunya)
  - Campanya preventiva/informativa per a la joventut “SMS Amor 3.0” (Canàries)
  - Recurs virtual “navegador @” (Castella-la Manxa)
  - Informe de conclusions de la taula d'experts en ciberassetjament (València)
- Tràfic d'éssers humans amb fins d'exploració sexual.

Difusió i reforçament

4

4.1. CASAL DE LES DONES

La Llei 12/2006, de 20 de setembre, per a la Dona, en l'article 51 disposa que els poders públics (Institut Balear de la Dona) han de promoure i facilitar la participació de les dones en els moviments associatius donant-los el suport necessari. Amb aquesta finalitat es va creà el Casal de les Dones.

El Casal de les Dones és participatiu, amb un estil de gestió més proper a les persones usuàries, atès que crea espais de participació i d'opinió, afavoreix l'autoorganització d'activitats, i assumeix un paper d'acompanyament i no només d'organització.

El Casal de les Dones disposa d'un reglament d'ús subscrit per les associacions que en formen part.

Se'n poden seguir les activitats a través del web, de Facebook i de Twitter.

Formació duita a terme l'any 2014

- **Xerrades:** sexualitat; la salut de les dones; càncer de mama; fibromiàlgia; reiki; informació del Servei d'Atenció Psicològica a Dones Víctimes de Violència de Gènere; la importància del voluntariat; maternitat, etc.
- **Tallers:** defensa personal femenina; pilates; cor; estimulació cognitiva; moviment corporal expressiu; artteràpia; relaxació; gimnàstica del sòl pelvià, presentació del documental C/ Dona; micromasclismes; teràpia de la rialla; projecció i col·loqui del documental TEBRA; classes de castellà per a dones àrabs.
- **Altres activitats:** visita cultural al museu Es Baluard, a la Policia Local de Palma, a l'Ajuntament de Palma, al Parlament de les Illes Balears; projecció de "Mares soles al franquisme"; lectures contra la violència de gènere; rebosteria; manualitats; dansa del ventre; festa de final de curs.
- **Tertúlies amb Isabel Llinàs i Maria de la Pau Janer.**

També hi ha un programa de biblioteca especialitzada en gènere amb assessorament bibliogràfic i servei de préstec de llibres.

L'any 2014 han acudit al Casal de les Dones una mitjana de 40 dones al dia per demanar informació o fer alguna activitat.

Associacions del Casal de les Dones

- Consell de Participació de les Dones de les Illes Balears
- Auba Mallorca
- ABAF, Associació Balear de Suport a la Fibromiàlgia
- AELL, Associació d'Empleades de la Llar de les Illes Balears

- AFAMON, Associació de Famílies Monoparentals
- Al-Kawthar, Associació de Dones Musulmanes
- Cercle Matern Infantil
- Banc del Temps
- ABEB, Associació Balear de Puntes i Brodats
- Dones d'Esquerres de les Illes Balears
- La Radial

4.2. EXPOSICIÓ “DONES I REINES DE MALLORCA”

“Dones i reines de Mallorca. Els segles XIII i XIV” és una proposta d'exposició itinerant que ha promogut l'Institut Balear de la Dona amb els objectius de donar suport a la recerca i a la visibilització de les dones —en aquest cas de les reines de Mallorca (segles XIII i XIV), que també varen ser protagonistes de la història mitjançant la política matrimonial de les cases reials respectives—, i de donar a conèixer els trets rellevants i l'evolució d'un rol polític que varen exercir a l'ombra del poder.

Els comissaris són l'investigador Jaume Llabrés Mulet i l'escriptora i historiadora Eusèbia Rayó Ferrer.

La primera exposició promoguda per l'IBD va estar oberta al públic del 26 de novembre al 27 de desembre de 2014 al claustre de Sant Bonaventura de Lluçmajor, i se'n feren quatre visites guiades i dues conferències a càrrec dels comissaris.

Característiques

L'exposició itinerant es compon d'una part didàctica a base de plafons explicatius (dissenyats per ser desmuntables i de fàcil transport):

- Fitxa tècnica i patrocinadors, introducció i presentació
- Arbres genealògics de les cases reials d'Hongria, Aragó i Mallorca
- Cronologia i dades biogràfiques de les vuit dones i reines vinculades al reialme de Mallorca: Violant d'Hongria, Teresa Gil de Vidaure, Esclarmunda de Foix, Maria d'Anjou, Constança d'Aragó, Violant de Vilaragut, Joana I de Nàpols i Isabel de Mallorca.
- Castells i palaus reials de la casa de Mallorca
- Ressenyes sobre mobiliari de l'època
- El palau de les dones o de la reina en el palau de l'Almudaina de Palma
- Imatges gràfiques sobre l'evolució de l'estrada, estança típicament femenina, des del temps de l'islam fins a l'època moderna

Així mateix, consta d'una part artística, que canvia segons la disponibilitat de les peces, les obres d'art, els objectes, etc., que s'obtenen en préstec per a cada una de les exposicions i poden provenir de museus públics i privats o de col·leccions públiques i privades.

Completa l'exposició la part escenogràfica, consistent en la recreació d'estances com l'estrada.

4.3. EXPODONA

El 2014 s'ha organitzat la primera fira a Mallorca dedicada a la dona, en què es varen concentrar 130 empreses que exposaren els seus productes, i en què també es podien trobar un parc infantil, onze punts de gastronomia, així com conferències i activitats vàries.

4.4. CAMPANYA "DÓNA EL PAS"

4.4.1. COL·LABORACIÓ AMB SERVEIS FERROVIARIS DE MALLORCA EN LA DIFUSIÓ DE LES POLÍTIQUES D'IGUALTAT ENTRE DONES I HOMES

El conseller d'Agricultura, Medi Ambient i Territori, Biel Company, i la directora de l'Institut Balear de la Dona, Isabel Llinàs, varen signar un conveni de col·laboració entre Serveis Ferroviaris de Mallorca (SFM) i l'Institut. També va assistir a l'acte de signatura el director d'SFM, José Ramón Orta.

L'objectiu de l'acord era incrementar el coneixement i la difusió dels programes, les activitats, els serveis i els recursos inherents a les polítiques d'igualtat entre dones i homes que desenvolupa l'IBD entre els usuaris de la xarxa de ferrocarrils i del metro de Palma, així com entre el personal d'SFM i la ciutadania en general. L'IBD va aportar els materials informatius i de publicitat perquè es poguessin difondre en els recintes i les infraestructures ferroviàries de què disposa SFM.

En concret, des de l'IBD s'imprimiren un total de cent cartells, que s'anaren exhibint periòdicament en els combois, en els emplaçaments en què no hi havia un altre anunciant amb espais contractats amb SFM per a publicitat. Així, la difusió d'aquesta campanya ha suposat un cost zero per a l'IBD. Aquests cartells informaven de com accedir als diferents serveis de l'entitat, com per exemple l'assistència a les víctimes de

la violència de gènere, l'atenció a les dones que han patit agressions sexuals, el centre de teletraducció per a estrangeres o el servei d'informació sobre l'assetjament sexual o sobre problemes jurídics, socials o laborals.

4.4.2. PUBLIPAN

L'Institut Balear de la Dona, juntament amb el Govern de les Illes Balears, va escollir la marca publicitària Publipan per dur a terme una campanya de promoció per donar a conèixer els programes, les activitats, els serveis i els recursos inherents a les polítiques d'igualtat entre dones i homes que desenvolupa l'Institut, amb motiu del Dia Internacional contra la Violència de Gènere (25 de novembre).

Es repartiren 30.000 bosses en 79 punts de venda de pa.

Concretament, els repartiments s'efectuaren en punts de venda de pa de Palma, Calvià, Andratx, Marratxí, Puigpunyent, Bunyola i Inca.

A més, es col·locaren pòsters informatius a la majoria dels establiments.

Formació i cultura

5.1. UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS (UIB)

5.1.1. MÀSTER OFICIAL EN POLÍTIQUES D'IGUALTAT I PREVENCIÓ DE LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE DEL DEPARTAMENT DE PSICOLOGIA DE LA UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

Durant el 2014, s'han ofert dues places per al pràcticum del Màster Oficial en Polítiques d'Igualtat i Prevenció de la Violència de Gènere, una a l'Institut Balear de la Dona i l'altra al servei de l'Institut d'assistència psicològica a dones víctimes de violència de gènere i als seus fills i filles. En aquest darrer servei, una estudiant ha duit a terme 75 hores de pràctiques de manera satisfactòria.

La subvenció nominativa que ha atorgat l'IBD a la Universitat per al manteniment de la Càtedra d'Estudis de Violència de Gènere, per a l'any 2014, ha permès a la UIB executar les actuacions següents:

- a. **Activitats formatives i divulgatives adreçades a tot l'alumnat de la Universitat de les Illes Balears, en concret:**
  - Inclusió del Màster Oficial en Polítiques d'Igualtat i Prevenció de la Violència de Gènere, de caràcter interdepartamental, en l'oferta global de postgrau de l'any 2014, com també els materials derivats de la incorporació en la formació en línia de la UIB.
  - Realització del Seminari d'actualització: els reptes davant la crisi, els dies 9, 10, 16 i 17 d'octubre de 2014, amb una durada total de 24 hores de formació.
- b. **Divulgació de treballs referits a la violència de gènere, tals com La brecha digital, de Virginia Ferreiro.**
- c. **Activitats de sensibilització adreçades a tot l'alumnat de la Universitat de les Illes Balears i a la ciutadania en general, projectades de comú acord amb l'Institut Balear de la Dona, en concret:**
  - Seminari: Sexe, intimitat i secularisme.
  - Taller de prevenció de l'assetjament sexual i de l'assetjament per raó de sexe.
  - Taller de prevenció del ciberassetjament amb perspectiva de gènere.
  - Taller de prevenció de la violència de gènere en adolescents.
  - Taula rodona amb els distints serveis que gestiona la Comunitat Autònoma en matèria de violència de gènere.

D'altra banda, les dones víctimes de la violència de gènere, així com els fills i filles que en depenen, estan exemptes del pagament de la matrícula de la UIB, tal com reflecteix el Decret 37/2013, de 12 de juliol, pel qual s'actualitzen els preus públics dels serveis acadèmics als ensenyaments oficials de la Universitat de les Illes Balears.

5.1.2. ALUMNES EN PRÀCTIQUES

El 2014, gràcies al conveni existent entre la Fundació Ires, que gestiona el servei d'assistència psicològica de l'Institut Balear de la Dona, i la Facultat de Psicologia de la Universitat de les Illes Balears, s'ha ofert una plaça de pràctiques al servei, i una alumna hi ha desenvolupat el pràcticum satisfactòriament.

Les funcions de l'estudiant en el servei són:

- Observació i participació en sessions clíniques i reunions d'equip, així com en les estratègies d'intervenció psicològica individual.
- Observació i participació en els tallers socioeducatius de millora de l'autoestima, habilitats socials i educació per a la igualtat per a víctimes de violència de gènere.
- Tasques per a casa relacionades amb l'anàlisi de casos, articles de recerca i textos relacionats amb l'àmbit de la violència de gènere.

5.2. ACCIONS FORMATIVES REBUDES (FORMACIÓ INTERNA)

El personal del servei d'assistència psicològica a dones víctimes de violència de gènere ha rebut la formació següent:

• Programa de presentacions Prezi	Data: 21 de febrer de 2014
• Gestió del temps	Data: 11 d'abril de 2014
• Emocions i relacions humanes	Data: 13 de juny de 2014
• Relacions institucionals	Data: 19 de setembre de 2014
• Autocura	Data: 7 de novembre de 2014
• La LOPD i auditoria externa	Data: 11 de novembre de 2014
• Tècniques creatives	Data: 19 de desembre de 2014

El personal del servei de 24 hores ha rebut la formació següent:

• Prevenció de riscos laborals	Durada: 5,4 hores A càrrec de: Umivale Prevenció
• Seminari d'actualització: els reptes davant la crisi	Durada: 24 hores Organització: UIB
• Habilitats digitals per generar presència a les xarxes (curs)	Organització: Fundació Salut i Comunitat
• Màster Oficial en Polítiques d'Igualtat i Prevenció de la Violència de Gènere	Organització: UIB
• Intervenció en el medi penitenciari (curs)	Durada: 121 hores
• Intervenció amb menors (curs)	Durada: 200 hores
• Punts de trobada familiar (curs)	Durada: 120 hores Organització: Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat
• Teràpia de parella: dels problemes al maltractament (curs)	Durada: 10 hores Organització: UNED
• Abusos a menors: físics, emocionals, socials i sexuals (curs)	Durada: 20 hores Organització: UNED
• Aspectes emocionals en les mediacions intrajudicials (curs)	Durada: 10 hores
• Trucs i tècniques, pistes i pautes: manllevant eines a través del camp de la mediació (curs)	Durada: 10 hores

5.3. ACCIONS FORMATIVES IMPARTIDES

El personal de l'Institut Balear de la Dona ha participat com a emissor de formació en els casos següents:

Jornades i seminaris	
Taula rodona sobre violència de gènere	Data: 5 de març de 2014 Organització: Fundació Gadeso Amb la participació del servei d'assistència psicològica a dones víctimes de violència de gènere i als seus fills i filles.
Activitats formatives en prevenció i anàlisi de la violència de gènere	Data: 27 de setembre de 2014 Organització: UIB Participants: 60 persones de l'àmbit educatiu i de serveis socials, entre d'altres Amb ponències dels diferents serveis de l'IBD.
Tallers	
Taller d'autodefensa per a dones	Dates: 17, 24 i 31 de març, i 7 d'abril de 2014 Lloc: Casal de les Dones Destinatàries: usuàries del servei d'assistència psicològica a dones víctimes de violència de gènere i als seus fills i filles Participants: 9 dones Organització: IBD amb la col·laboració de l'associació Montana Martials Arts
Taller sobre la intervenció psicològica en dones víctimes de violència de gènere	Data: 18 de març de 2014 Organització: Facultat de Psicologia, UIB A càrrec del servei d'assistència psicològica a dones víctimes de violència de gènere i als seus fills i filles.
Taller d'autodefensa per a dones	Dates: 18 i 25 de març, i 1 i 8 d'abril de 2014 Lloc: Casal de les Dones Destinatàries: usuàries del servei d'assistència psicològica a dones víctimes de violència de gènere i als seus fills i filles Participants: 14 dones Organització: IBD amb la col·laboració de l'associació Montana Martials Arts
Taller de prevenció de la violència de gènere en adolescents	Data: 30 de maig de 2014 Lloc: Fundació Norai Participants: 15 adolescents
Taller sobre el "RESPECTE"	Data: 6 de juny de 2014 Lloc: CC Puresa de Maria Participants: 80 alumnes de 1r a 4t d'ESO
Projecte de capacitació en coneixements i habilitats	Dates: 15 de juliol i 28 d'octubre del 2014 Lloc: Escola Graduada de Binissalem Contingut: "Els micromasclismes", dins de la sessió "Família i repartiment de responsabilitats" Participants: 35 persones Organització: IMAS i Mancomunitat des Raiguer

Tallers	
Taller d'autodefensa per a dones	Dates: 23 i 30 de setembre, i 5 i 12 d'octubre de 2014 Lloc: Casal de les Dones Destinatàries: usuàries del servei d'assistència psicològica a dones víctimes de violència de gènere i als seus fills i filles Participants: 11 dones Organització: IBD amb la col·laboració de l'associació Arte y Cuerpo en Movimiento
Taller de prevenció de violència de gènere per a persones immigrades	Data: 3 de desembre de 2014 Lloc: Ses Cases des Mestres de Santa Maria Participants: 7 persones Organització: Mancomunitat des Raiguer
Xerrades	
Xerrada per a familiars de víctimes de violència de gènere	Data: 30 de gener de 2014 Lloc: Casal de les Dones
Xerrada sobre el maltractament psicològic	Data: 27 de febrer de 2014 Lloc: Casal de les Dones
Xerrada sobre educació en igualtat	Data: 27 de març de 2014 Lloc: Casal de les Dones
Xerrada sobre dependència emocional	Data: 4 de març de 2014 Lloc: Casal de les Dones
Xerrada en el marc del Dia Internacional contra la Violència de Gènere (25-N)	Data: 26 de novembre de 2014 Lloc: IES Ses Estacions
Formació a altres professionals, juntament amb jornades i seminaris	
“La violència de gènere: conceptes, recursos i serveis”	Dates: 24 de febrer, i 3, 10, 17, 24 i 31 de març de 2014 Lloc: Policia Local de Calvià Participants: 141 persones
“La igualtat i la violència de gènere”	Dates: 5, 10 i 17 de novembre de 2014 Participants: 66 professionals de seguretat de Mevisa
“La violència de gènere: conceptes, recursos i serveis”	Data: 27 de març de 2014 Lloc: Casal de les Dones
“La intervenció en dones víctimes de violència de gènere, recursos i serveis”	Data: 3 de desembre de 2014 Lloc: Projecte Home Participants: 13 terapeutes del Projecte Dona
“Detecció i actuació enfront de casos de violència de gènere. Recursos”	Lloc: Hospital Son Espases Participants: personal de l'Hospital de Son Espases

Igualtat

6.1. DONA I EMPRESA

6.1.1. JORNADA “YO MUJER, YO PROFESIONAL”

S’ha duit a terme al Casal de les Dones, que pertany a l’Institut Balear de la Dona, la jornada “Yo mujer, yo profesional”, organitzada per la Federació Espanyola de Dones Directives, Executives, Professionals i Empresàries (FEDEPE), i finançada, en part, pel Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat dins el programa “Evoluciona IV”.

Va presentar la jornada la presidenta de FEDEPE, Ana Bujaldón, i hi varen participar 21 dones amb responsabilitat directiva i executiva en diferents àmbits, del sector empresarial i altres entitats.

La intenció era donar eines per millorar el rendiment de les dones en entorns laborals i ser més eficients.

6.1.2. JORNADES D’IGUALTAT EN COOPERATIVES AGRÀRIES

L’Institut Balear de la Dona ha col·laborat en les dues jornades d’igualtat en cooperatives agroalimentàries, sobre emprenedoria i foment del lideratge de les dones en els òrgans de gestió de les cooperatives, de sensibilització dels membres del Consell Rector de Camp Mallorquí, SCL, i de Sa Cooperativa del Camp de Menorca, que varen tenir lloc el 14 d’octubre i el 27 d’octubre de 2014, respectivament. Va organitzar aquestes Jornades l’organisme Cooperatives Agroalimentàries, amb finançament dels fons EEA Grants.

Aquesta actuació s’emmarca en el programa de “Emprenedoria i foment del lideratge de les dones en els òrgans de gestió de les societats cooperatives del sector agroalimentari”, derivat del conveni de col·laboració subscrit entre Cooperatives Agroalimentàries d’Espanya i el Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, amb l’objectiu d’explicar a les persones del consell rector de les cooperatives les nocions i els conceptes bàsics referents a la igualtat d’oportunitats entre dones i homes i les accions per promoure la igualtat, i incentivar-les a pensar en la realitat de la seva pròpia cooperativa i veure quines accions es poden dur a terme per corregir les situacions de desigualtat.

L’Institut Balear de la Dona hi va intervenir amb la ponència “Promoció de la igualtat en la societat”, en la qual va explicar a les persones assistents les diverses mesures que s’apliquen en algunes empreses per afavorir la igualtat entre dones i homes, i va presentar una sèrie d’estadístiques de les diferències de participació entre dones i homes en distints àmbits del nostre territori (que reflecteixen que encara hi ha molta feina per fer), i els plans d’igualtat a les empreses. Així mateix, va participar en el debat “Problemes i dificultats d’incorporació de sòcies de cooperatives, agricultores i ramaderes en els càrrecs del consell rector de les cooperatives.

6.1.3. NETWORKING

Aquesta activitat va oferir un espai d'intercanvi d'experiències i coneixements entre empreses i altres entitats per impulsar la implantació de mesures i plans d'igualtat. Així, es pretén establir mecanismes i contactes que ajudin a posar en marxa nous plans d'igualtat o reforçar els ja aprovats i difondre les lliçons apreses.

Durant la trobada empresarial, es presentà el Servei d'Assessorament per a Plans i Mesures d'Igualtat a les Empreses, de la Direcció General per a la Igualtat d'Oportunitats del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat.

6.2. DONA I SALUT

6.2.1. COL·LABORACIÓ AMB EL SERVEI DE SALUT

L'Institut Balear de la Dona i el Servei de Salut de les Illes Balears (Ib-salut) han desenvolupat una campanya conjunta per difondre informació a favor de la igualtat i contra la violència de gènere als centres de salut de les Illes Balears.

Aquesta iniciativa s'ha duit a terme arran del protocol de col·laboració que varen signar la directora de l'IBD, Isabel Llinàs, i el director general del Servei de Salut, Miquel Tomàs. Així, s'han difós els programes, les activitats, els serveis i els recursos inherents a les polítiques d'igualtat entre dones i homes i contra la violència de gènere que desenvolupa l'IBD entre els usuaris dels serveis públics sanitaris de la comunitat.

D'aquesta manera, s'ha arribat a un nombre de persones considerable per traslladar-los una informació rellevant sobre els drets i els recursos per a les dones. Igualment, s'ha propiciat la col·laboració de les dues entitats per oferir formació en matèria de violència de gènere i igualtat als equips professionals dels centres.

L'IBD ha aportat al Servei de Salut els materials de difusió i publicitat de les actuacions i els serveis que té en funcionament, i ha organitzat la formació en matèria de violència de gènere i de no-discriminació entre dones i homes que han sol·licitat els equips que treballen als centres de salut.

6.3. DONA I ESPORT

El 27 de juny, en el decurs de la presentació del I Torneig Femení de Pàdel "Solo Dona", la directora de l'Institut Balear de la Dona (IBD), Isabel Llinàs, va assegurar que iniciatives com aquesta ajuden a "fer visibles les dones en el món de l'esport", en què encara és molt més significatiu el paper dels homes.

Els dies 4, 5 i 6 de juliol va tenir lloc el I Torneig Femení de Pàdel “Solo Dona” al poliesportiu Sa Cabana (Marratxí). S’hi varen inscriure 160 participants, i es dissenyaren uns collars solidaris. La recaptació que s’aconseguí amb la venda dels collars solidaris es destinà a la compra de joguines i material didàctic per als menors que —juntament amb les seves mares— resideixen en alguna de les cases d’acollida que l’IBD té a les Illes Balears.

Varen participar en l’acte de presentació la jugadora del World Padel Tour, Sandra Hernández, padrina del Torneig; el director insular d’Esports del Consell Insular de Mallorca, Joan Antoni Ramonell; el responsable de l’Àrea d’Esports de l’Ajuntament de Marratxí, Jaume Llompart; el director de Relacions Institucionals de Sa Nostra - BMN, Jordi Mulet, i el representant del Torneig, Paco Navarrete. També hi va assistir la cap de la Unitat de Coordinació contra la Violència sobre la Dona de la Delegació del Govern, Janka Jurkiewicz.

6.4. PLANS D'IGUALTAT

6.4.1. PLA D'IGUALTAT ENTRE DONES I HOMES DE L'ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS (SERVEIS GENERALS)

L’Institut Balear de la Dona forma part de la Comissió d’Igualtat i de la Comissió Tècnica de Seguiment del Pla. Durant l’any 2014, ha participat en les tasques d’impuls i coordinació de la política en matèria d’igualtat de gènere pel que fa al personal de serveis generals i, de manera activa, en les tasques tècniques de desenvolupament, seguiment i avaluació del Pla.

Concretament, destaquen les aportacions en l’elaboració dels protocols per a la prevenció i l’actuació en els supòsits d’assetjament sexual i d’assetjament per raó de sexe o d’orientació sexual i del Protocol d’actuació per a la mobilitat administrativa per raó de violència de gènere per a les empleades públiques de serveis generals de l’Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

Finalment, l’Institut Balear de la Dona ha participat, conjuntament amb la Direcció General de Funció Pública, el Gabinet de la Presidència i la Secretaria General de la Vicepresidència i Conselleria de Presidència, en un document per a l’establiment de pautes i recomanacions per a una comunicació (imatge i llenguatge) no sexista en l’Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

6.4.2. PLANS D'IGUALTAT A LES EMPRESES

S'ha prestat un servei de suport en l'elaboració dels plans d'igualtat a les empreses: durant l'any 2014, s'han atès quinze sol·licituds d'informació telefònica, entre les quals s'ha informat cinc empreses dels passos que s'han de seguir per elaborar un pla d'igualtat, se n'han resolt els dubtes i se'ls ha acompanyat en el procediment d'elaboració.

6.4.3. PLA DE FAMÍLIA

La Direcció General de Menors i Família ha elaborat el II Pla de Família de les Illes Balears 2015-2020, i l'Institut Balear de la Dona ha participat en les diferents sessions de treball de la fase de diagnosi i, com a membre de la Comissió Tècnica, en la revisió del Pla.

S'ha participat en les reunions següents:

- Dia 11 de juny: reunió informativa sobre el disseny del Pla.
- Dia 22 d'octubre: sessió del grup de treball de la fase de diagnosi.
- Dia 5 de novembre: sessió del grup de treball de la fase de diagnosi.
- Dia 10 de desembre: reunió de la Comissió Tècnica per a la revisió de l'esborrany del Pla.

Violència cap a les dones

7.1. CENTRE COORDINADOR DE LES ORDRES DE PROTECCIÓ

El Centre d'Informació de la Dona assumeix la gestió, com a centre coordinador, de les ordres de protecció de la comunitat autònoma de les Illes Balears. Així, l'Institut Balear de la Dona compleix el precepte legal i assumeix la coordinació de les ordres de protecció amb l'objectiu de dur a terme un primer contacte amb les dones per assegurar que totes les víctimes de violència de gènere de les Illes Balears tinguin la informació i l'assessorament adients.

Les funcions que desenvolupa el Centre Coordinador de les Ordres de Protecció són les següents:

- Rebre les ordres de protecció, així com totes les resolucions judicials en les quals s'adopten mesures de protecció, que emeten els jutjats de les Illes Balears.
- Trametre-les immediatament als cossos i forces de seguretat de l'Estat i a les diferents policies locals.
- Crear i mantenir una base de dades per elaborar estadístiques i per conèixer ràpidament les situacions concretes, en els casos d'urgències, així com, consultar, les persones responsables del Centre, aquesta base de dades als efectes d'atendre i informar els cossos i forces de seguretat de l'Estat i les diferents policies locals quan sol·liciten informació sobre víctimes de violència de gènere i la vigència de les ordres de protecció.
- Contactar amb les víctimes telefònicament o mitjançant una carta, i oferir-los assessorament jurídic i informació de recursos socials gratuïtament, amb cita prèvia, del Centre d'Informació de la Dona; així com informar-les de l'existència d'una atenció social telefònica en cas d'urgència per violència de gènere les 24 hores, els 365 dies de l'any, i indicar-los el número de telèfon d'aquest servei.

Durant l'any 2014, l'Institut Balear de la Dona ha rebut via telemàtica un total de 1.784 comunicacions judicials, procedents dels jutjats competents de les Illes Balears, que adopten la forma d'ordres de protecció, sentències condemnatòries, absolutòries, executòries, o bé de sobreseïments, entre d'altres.

Aquestes comunicacions judicials, pel que fa a les resolucions dictades pels jutjats, contenen un total de 5.294 mesures penals, civils i socials, referides tant a dones víctimes de violència de gènere que tenien un expedient obert d'anys anteriors com a noves dones a les quals s'ha obert un expedient al llarg del 2014.

De l'estudi de les dades que ha registrat el Centre Coordinador d'Ordres de Protecció en la base de dades Sisdonna es pot extreure la informació estadística més rellevant, que indica quina és la situació de les víctimes de violència de gènere. Per exemple:

Les mesures penals acordades en les resolucions i les ordres de protecció han estat 3.663, de les quals cal destacar les següents:

- Presó per a l'agressor: 117
- Prohibició d'acostar-se a la víctima: 1.139
- Prohibició de comunicar-se amb la víctima: 1.086
- Privació del dret a la possessió d'armes: 507

- Pena de treballs en benefici de la comunitat: 478
- Prohibició del dret a residir i anar a determinats llocs: 36
- Altres mesures penals (multa, inhabilitació del dret de sufragi passiu, expulsió del territori espanyol, resolució de llibertat provisional, sobreseïment, pena de localització permanent, etc.): 300

En termes generals, les mesures penals s'han incrementat l'any 2014 en 242 respecte a les adoptades l'any 2013.

Les mesures civils acordades judicialment en les resolucions i les ordres de protecció han estat 1.631, de les qual cal destacar les següents:

- Règim de guarda i custòdia respecte dels fills: 429
- Règim de visites del progenitor no custodi: 384
- Fixació de la pensió d'aliments: 374
- Atribució de l'ús i el gaudi del domicili conjugal: 336
- Altres mesures, com ara la fixació d'una multa i la determinació d'una indemnització o la contribució de les càrregues familiars: 108

Cal assenyalar que les mesures civils s'han incrementat l'any 2014 en 310 respecte a les adoptades l'any 2013.

7.2. SERVEI D'ATENCIÓ SOCIAL I D'ACOMPANYAMENT 24 HORES

El servei d'atenció social i d'acompanyament 24 hores ofereix atenció social especialitzada a les dones víctimes de violència de gènere que es troben en situació d'emergència.

L'objectiu general del servei de 24 hores és donar resposta social telefònica i acompanyaments presencials a les dones que pateixen violència de gènere, i activar els mecanismes i els recursos que són necessaris en cada cas.

Alguns objectius específics destacables són: homogeneïtzar l'atenció a les dones en situació d'emergència social per situacions de violència; complementar l'actuació d'altres professionals quan necessiten la intervenció d'un servei especialitzat en violència de gènere, i disposar de dades estadístiques per aportar a l'anàlisi de la situació de la violència de gènere a les Illes Balears.

El servei ofereix informació, orientació i assessorament social, contenció i motivació, derivació, coordinació de recursos i acompanyament.

L'accés al servei de 24 hores, a partir d'un conveni subscrit amb la Direcció General d'Interior, Emergències i Justícia, de la Conselleria d'Administracions Públiques, es fa mitjançant el telèfon d'emergències 112 o mitjançant el telèfon 971 17 89 89 de l'Institut Balear de la Dona.

El perfil majoritari de les dones ateses el 2014 no varia respecte a l'any anterior i presenta les característiques següents:

- Resideixen a Mallorca, majoritàriament a Palma.
- Pateixen violència física i psicològica, entre un i tres anys (aquest ítem i els següents es repeteixen al llarg dels anys).
- La nacionalitat majoritària és l'espanyola i amb un fill de mitjana.
- Fan demandes relacionades amb:
  - Intervenció en situació d'emergència per violència de gènere (296).
  - Orientació i assessorament a la dona víctima de violència de gènere (38).
  - Sol·licitud d'acompanyament (26).
  - Valoració de la situació de violència de gènere (13).

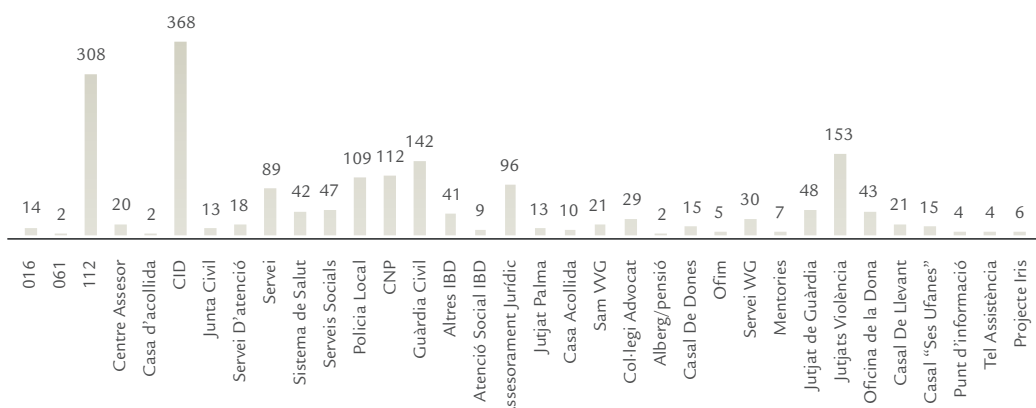
L'any 2014 destaquen les dades rellevants del servei següents:

		2013	2014
Telefonades ateses	Generals	375	459
	VVG	689	636
	TOTALS	1064	1095

Les dones víctimes de violència de gènere ateses han estat 636.

DADES ESTADÍSTIQUES

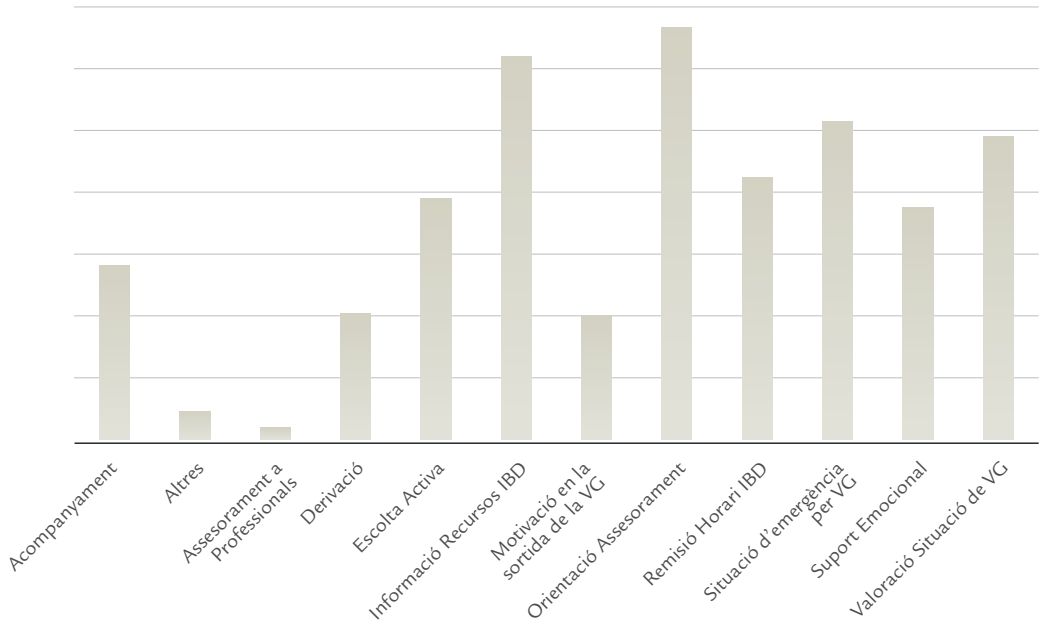
Recursos que ha fet servir el Servei 24 hores

Els recursos més utilitzats pel servei de 24 hores són el Centre d'Informació de la Dona (del qual s'ha fet ús 368 vegades), els cossos policials (363 vegades) i l'112 (utilitzat 308 vegades).

Tipus d'intervenció

Informació, orientació i assessorament, així com atenció d'emergència per violència de gènere i valoració de la situació de violència de gènere són els tipus d'intervenció que més habitualment duu a terme el servei i que formen part dels seus objectius principals.

SERVEI D'ACOMPANYAMENT

Formen el servei d'acompanyament una coordinadora i set tècnics i tècniques ubicats a Mallorca, Menorca i Eivissa.

Les demandes d'acompanyament les sol·liciten directament els professionals dels serveis socials, de la policia, dels centres d'acollida i d'altres, i la coordinadora i el treballador o treballadora social de guàrdia valoren la demanda.

L'any 2014 destaquen les dades rellevants del servei següents:

	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Acompanyaments per illes	82	20	65	12

- L'any 2014 s'han duit a terme un total de 398 acompanyaments a 179 dones víctimes de violència de gènere. L'any 2013 es feren acompanyaments a 154 dones.
- On més acompanyaments s'han fet és als jutjats de violència de gènere.
- La nacionalitat de la víctima ha estat majoritàriament espanyola, 147 dones seguides per les de nacionalitat marroquina (13), romanesa (12), colombiana (12) i equatoriana (11). S'han atès un total de 26 nacionalitats diferents.
- Els mesos de juny i desembre han estat els mesos de més demandes d'acompanyament.
- Els acompanyaments s'han fet sobretot en dies laborables, entre les 8.00 i les 12.00 hores.

El servei té un augment significatiu del nombre d'usuàries acompanyades. Aquest augment es deu al compliment dels seus objectius, amb el qual es pretén una assistència integral a la víctima de violència de gènere, sobretot en situació d'emergència i en les intervencions que se'n deriven.

7.3. SERVEI DE TELETRADUCCIÓ

El servei de teletraducció de l'Institut Balear de la Dona està dissenyat per garantir telefònicament l'atenció, la informació i la comunicació a les dones víctimes de violència de gènere que desconeixen els idiomes oficials de les Illes Balears.

A través d'intèrprets professionals, ofereix la possibilitat que els professionals i les persones usuàries puguin mantenir una conversa normal, sense cap tipus de barrera lingüística o cultural.

El servei de teletraducció s'adreça als serveis especialitzats en dona i, en general, als serveis susceptibles d'atendre les dones a les Illes Balears, i es presta a través de telefonia, tant fixa com a mòbil.

Aquest servei ofereix:

- Teletraduccions dels idiomes següents:
  - Immediates, les 24 hores ininterrompudes, els 365 dies de l'any: anglès, francès, alemany, xinès, àrab, romanès, amazic, italià, portuguès, rus, polonès, txec, turc, búlgar i indi.
  - De 8.00 h a 18.00 h, de dilluns a divendres: japonès, bambara, suniki, noruec, suec, finès, grec, ucraïnès, tailandès, eslovac, wòlof, lituà, ful, holandès, hongarès, brasiler, eslovac, èuscar, croata, danès, coreà, urdú, armeni, manding, afganès, albanès, bosnià, georgià, gallec, persa i siríac. Es pot ampliar la disponibilitat d'idiomes segons les necessitats detectades.
- Telefonades a tres bandes.
- Multiconferències.

Disposen de terminals els cossos i forces de seguretat de l'Estat, les cases d'acollida, els centres d'informació de la dona de les Illes Balears, així com els serveis i els programes propis de l'IBD (servei d'assistència psicològica, Lausana, servei de 24 hores i d'acompanyament).

També poden disposar del servei, puntualment i davant la necessitat, els serveis socials i els serveis especialitzats, amb la petició prèvia a l'IBD.

Durant l'any 2014, s'han duit a terme 83 teletraduccions, la qual cosa suposa 2.387 minuts de conversa traduïda. Aquestes traduccions s'han fet en els idiomes següents: àrab (49), anglès (8), amazic (7), polonès (7), alemany (4), marroquí (2), indi (2), búlgar (1), tailandès (1), francès (1) i holandès (1).

7.4. PROGRAMA D'ASSISTÈNCIA PSICOLÒGICA

El servei d'assistència psicològica a dones víctimes de violència de gènere és un servei públic especialitzat destinat a oferir informació, atenció, assessorament i tractament especialitzat a les dones i als seus fills i filles que pateixen o han patit situacions de violència de gènere. L'objectiu és el d'oferir l'ajut necessari perquè puguin sortir de la situació, facilitar la reparació del dany patit i la seva recuperació integral. Es presta a Palma, Inca i Manacor.

El servei ofereix una atenció basada en quatre línies d'actuació, que es complementen entre si:

- Intervenció individual: espai individualitzat per a l'acollida i el tractament de la dona (sense límit de sessions).
- Intervenció grupal: espai grupal en què les dones treballen aspectes comuns, resultat de la relació de violència. Els temes principals són l'afrontament de l'ansietat, la por o els problemes d'estat d'ànim (sense límit de sessions).
- Tallers socioeducatius: de millora de l'autoestima, d'habilitats socials i d'educació per a la igualtat (amb un límit de vuit sessions per taller).
- Teràpia individual per a fills i filles de dones usuàries del servei: espai per al tractament de la problemàtica que manifesta el o la menor, coordinat amb el procés de la mare (sense límit de sessions).

Arran de la intervenció individual i grupal que s'ha duit a terme a Mallorca (Palma, Inca i Manacor) l'any 2014, es desprenen les dades següents:

- S'han rebut 647 demandes d'assistència psicològica, de les quals:
  - 452 han iniciat tractament (383 a Palma, 33 a Inca i 36 a Manacor).
  - Un 30 % de les usuàries citades a la primera entrevista no hi va acudir.
- S'han duit a terme:
  - 1.422 hores de teràpia individual.
  - 90 sessions de teràpia grupal.
  - 180 sessions de tallers socioeducatius.
  - 115 sessions de teràpia infantil.

El cost social i econòmic que suposa la xacra de la violència de gènere pren forma en les 1.807 sessions al servei de les dones, els seus fills i les seves filles. En comparació amb l'any 2013, es continua observant un augment respecte d'aquestes sessions.

El perfil majoritari de les dones ateses el 2014 presenta les característiques següents:

- Pateixen, o han patit, maltractaments psicològics.
- La majoria són de mitjana edat (en la franja de 31-40 anys), de nacionalitat espanyola i amb fills.
- Tenen un nivell educatiu d'estudis secundaris.
- En el moment de l'atenció, resideixen a Palma.
- Venen derivades de l'Institut Balear de la Dona.
- No disposen d'ingressos.
- No conviuen amb l'agressor en el moment de la teràpia i, en el 58 % dels casos, no hi ha denúncia.
- Del 42 % de les dones que sí havien interposat denúncia, el 67 % tenien algun tipus de mesura de protecció.

Aquestes característiques majoritàries es mantenen pràcticament igual que l'any 2013.

Durant l'any 2014, l'equip professional del servei ha fet les reunions següents:

- 6 reunions de supervisió tècnica i de coordinació amb serveis de l'IBD
- 9 reunions informatives o de coordinació amb altres serveis de la comunitat (serveis socials, equips d'orientació educatius, etc.)

A aquestes reunions de coordinació externa, s'han de sumar 18 reunions internes destinades a reforçar la coordinació de casos, l'establiment d'objectius terapèutics, la supervisió i l'estudi de casos clínics.

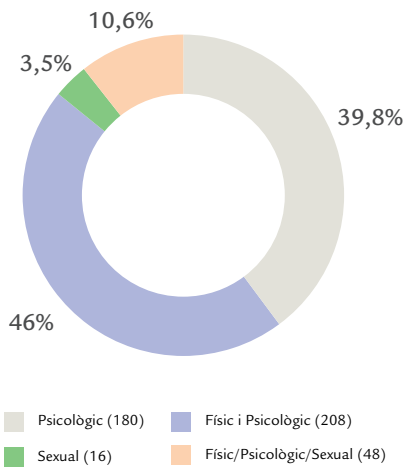
Cal esmentar, també, les actuacions formatives de l'equip:

- dues xerrades: una adreçada a familiars de víctimes de violència de gènere, al Casal de les Dones, i una altra sobre dependència emocional, a Projecte Home.
- participació en la taula rodona sobre violència de gènere de la Fundació Gadeso.
- taller sobre intervenció amb dones víctimes de violència de gènere, a la Facultat de Psicologia de la UIB.

Quant al grau de satisfacció de les persones ateses, en puntuació numèrica, les usuàries assignen un 9,2 de satisfacció general amb el servei.

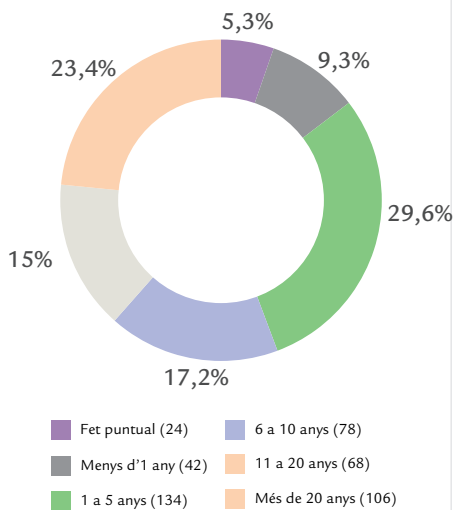
RESUM ESTADÍSTIC

Tipus maltractament 2014

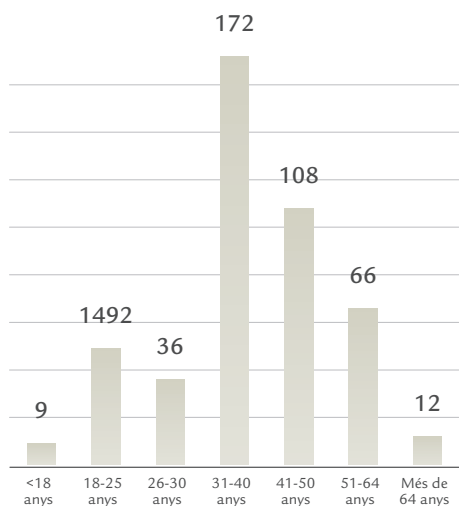
L'any 2014, els maltractaments més patits per les usuàries del servei són els físics i psicològics, amb 208 casos, seguits dels maltractaments psicològics, amb 180 casos, els físics, psicològics i sexuals, amb 48 casos, i els sexuals, amb 16 casos. Si ho comparem amb les dades de l'any anterior, s'han atès més casos de maltractament físic i psicològic, i també s'han produït 48 casos en què el maltractament psicològic, el físic i el sexual es patien de manera simultània.

Durada maltractament 2014

L'any 2014, el 29,6 % de les dones ateses, és a dir, 134 dones, han patit els maltractaments durant una mitjana d'un a cinc anys. Destaca també la durada del maltractament durant més de vint anys en 106 dones.

Grup d'edat de les usuàries de 2014

Tant l'any 2013 com el 2014, el grup d'edat majoritari de les dones ateses és el que comprèn dels 31 als 40 anys, seguit del d'edats entre 41 i 50 anys.

L'any 2014, 189 dones ateses havien denunciat el maltractament i 263 no havien interposat cap denúncia. Comparant aquestes dades amb les de l'any 2013, s'observa un augment del percentatge de les dones que no denuncien els maltractaments: el 58 %, enfront del 40 % de l'any 2013.

Disminueix lleugerament el percentatge de dones que ja no convivia amb l'agressor en el moment de fer la teràpia: el 79 % el 2014, enfront del 85 % de l'any 2013.

El percentatge d'usuàries que tenen fills o filles es manté respecte a l'any anterior: l'any 2014 és del 75 %.

Menorca

Des del Centre Assessor de la Dona de Menorca, ha augmentat en un 6,5 % el nombre de dones víctimes de violència de gènere que han rebut tractament psicològic durant l'any 2014. D'aquestes dones, la majoria patien maltractaments físics i psíquics i es trobaven en la franja d'edat entre els 31 i els 40 anys, eren de nacionalitat espanyola i amb un nivell d'estudis primaris.

Eivissa

Durant l'any 2014, han estat ateses al servei d'atenció psicològica del Centre Assessor d'Eivissa un total de 283 dones, un 22 % més que el 2013, la majoria de les quals patien maltractaments físics i psicològics d'un a tres anys de durada (la qual disminueix respecte de l'any 2013, que era de tres a cinc anys), amb una edat compresa entre els 31 i els 40 anys, de nacionalitat espanyola, amb un nivell d'estudis de secundària i amb contracte laboral en el moment de l'atenció.

7.5. SERVEI D'ASSISTÈNCIA PSICOLÒGICA A MENORS VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE

El servei d'assistència psicològica a menors víctimes de violència de gènere és un recurs especialitzat de l'Institut Balear de la Dona que s'adreça als fills i filles, d'entre 5 i 17 anys, de les dones usuàries del servei d'assistència psicològica per a víctimes de violència de gènere.

El servei consisteix a assistir psicològicament els fills i filles de dones que han patit violència de gènere i que han viscut el maltractament de manera directa o indirecta. És un espai per al tractament de la problemàtica que manifesta l'infant, coordinat amb el procés de la mare.

Aquesta atenció psicològica té com a objectius:

- Assistir els menors en el moment de la crisi familiar o personal, per restablir l'equilibri o resignificar l'experiència de l'agressió.
- Prevenir la possible reproducció del cicle de la violència.

Palma

L'any 2014 s'han atès un total de 10 infants, 4 fills i 6 filles de dones víctimes de violència de gènere usuàries del servei, que suposen un total de 115 sessions de teràpia individual o familiar.

Menorca

Al Centre Assessor de la Dona s'ha prestat atenció psicològica a 28 infants, 14 fills i 14 filles.

Eivissa

Des de l'Oficina de la Dona, s'han atès un total de 57 infants, 24 fills i 33 filles de dones víctimes de violència de gènere.

7.6. INSERCIÓ SOCIOLABORAL

L'octubre de 2014, l'Institut Balear de la Dona i la Fundació Adecco varen subscriure un protocol general de col·laboració per facilitar la integració sociolaboral de les dones víctimes de violència de gènere.

El protocol té per objecte establir el marc general de col·laboració per dissenyar plans concrets i accions conjuntes per millorar les condicions d'inclusió sociolaboral i facilitar l'ocupabilitat de les dones residents a les Illes Balears que pateixen o han patit violència de gènere.

Durant el 2014, Adecco ha atès 33 dones derivades de l'IBD, cinc de les quals han accedit al programa "Pedres", cofinançat pel Servei d'Ocupació de les Illes Balears. D'altra banda, vuit de les 33 dones han aconseguit un contracte laboral, tres de les quals participants del programa "Pedres".

7.7. PROJECTE IRIS

A finals de l'any 2010, el Servei d'Emergències 112, l'Institut Balear de la Dona i altres organismes varen subscriure un conveni per garantir una protecció més eficaç a les dones víctimes de violència de gènere, així com una intervenció immediata dels agents que intervenen en les situacions d'emergència en violència de gènere: forces i cossos de seguretat, serveis de salut, agents específics, etc.

El Projecte Iris consisteix en una base de dades confidencial sobre víctimes de violència de gènere. Aquesta base de dades inclou els números de telèfon de les víctimes de violència que, voluntàriament, els vulguin facilitar amb la finalitat que el Servei 112 pugui detectar ràpidament les telefonades procedents d'aquestes persones i així ajudar-les d'una manera més ràpida i eficient. L'objectiu és proporcionar-los un mecanisme d'autoprotecció davant futurs episodis de violència.

L'any 2014 s'han donat d'alta al Projecte Iris un total de 118 dones víctimes de violència de gènere, 38 de les quals ho varen fer presentant la sol·licitud des de l'IBD.

7.8. XARXA DE CENTRES D'ACOLLIDA

Els centres d'acollida de les Illes Balears atenen les dones víctimes de violència de gènere que no disposen d'allotjament alternatiu, com també els seus infants i, si n'és el cas, persones que en depenen.

Els centres, coordinats en xarxa, ofereixen intervencions socials, psicològiques i educatives mitjançant programes d'informació, d'orientació i assessorament, d'acollida, de promoció i integració, de formació i d'atenció jurídica.

La coordinació en xarxa permet mantenir i treballar sobre una metodologia en comú, disposar d'una única base de dades per a l'atenció i la informació de les usuàries, així com la possibilitat de derivacions immediates de les usuàries en cas d'emergència o necessitat.

El 2014 s'ha mantingut el treball entre els membres de la xarxa per millorar els canals, les metodologies de feina i les vies de coordinació, així com treballar els objectius que es varen definir l'any anterior, entre d'altres, i la unificació de criteris, normatives i formes de feina.

Un dels objectius principals d'aquest grup ha estat la unificació de criteris per a l'elaboració de la nova base de dades comuna, que parteix del projecte europeu EEA Grants "Ariadna". Per aquest motiu, s'ha fet una reunió presencial i una feina intensa coordinada entre les illes.

En les dades que es mostren a continuació, s'ha de tenir en compte que el mes de juliol es creà el centre de recuperació integral Ariadna, amb la unificació i la desaparició del Casal de Llevant i el Casal Ses Ufanos.

L'any 2014 s'han atès 137 usuàries en tota la xarxa de centres d'acollida de les Illes Balears.

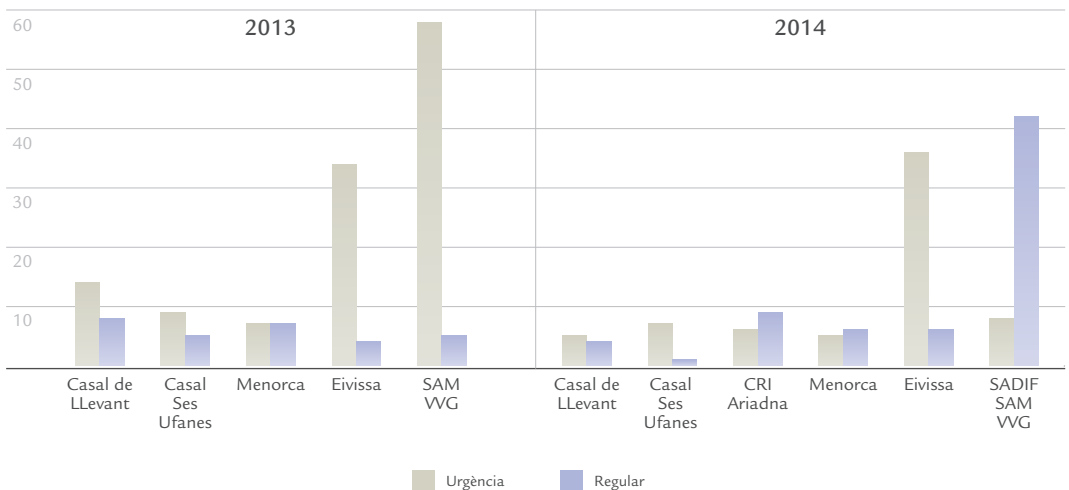
	Places ocupades 2013	Places ocupades 2014
SAM WVG	63	50
Casal Ses Ufanes	14	9
Casal de Llevant	22	8
Centre de recuperació integral Ariadna		15
Centre Assessor de la Dona, Menorca	14	11
Oficina d'Informació de la Dona, Eivissa	38	44
Total	151	137

El perfil de les beneficiàries és el següent:

- A diferència d'altres anys, tant l'acolliment regular com el d'urgència representen pràcticament el 50 %. És majoritàriament de caràcter d'urgència a l'illa d'Eivissa, i de caràcter regular a Palma.
- El 49 % de les usuàries tenen de 31 a 40 anys.
- El 27 % ha tingut una estada d'entre un i tres mesos.
- El 42 % estan en una situació laboral inactiva sense ingressos.

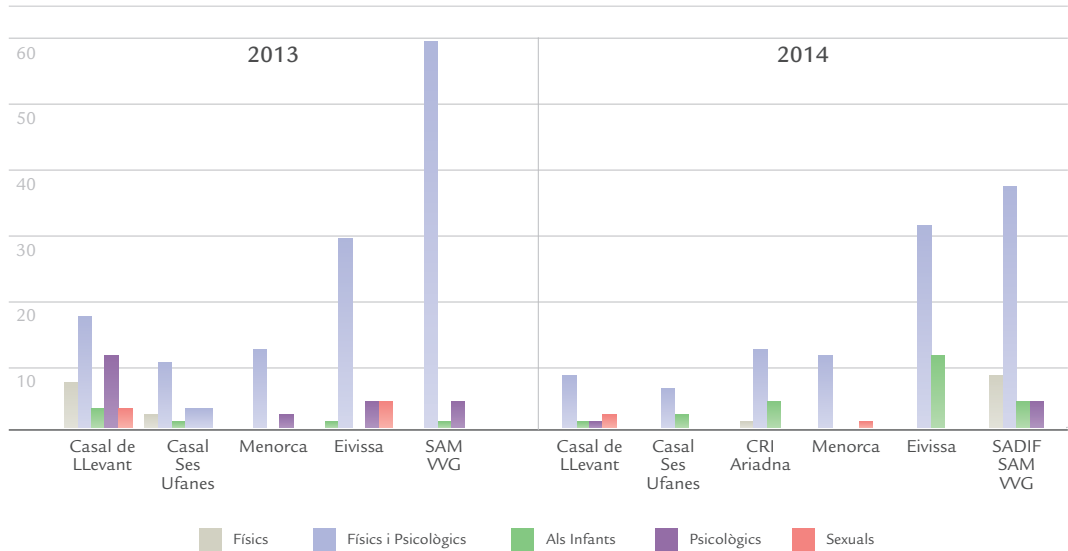
A continuació es presenta un resum estadístic de les dades més rellevants.

Tipus d'acollida

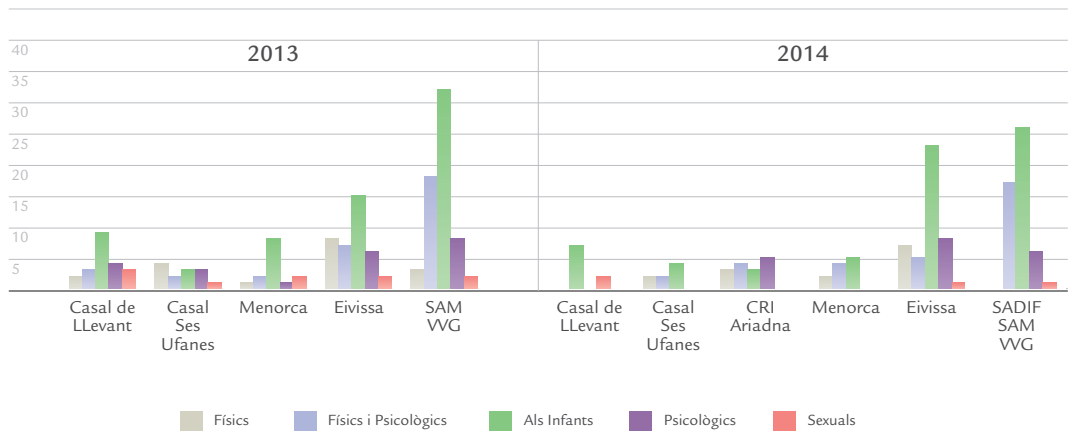
A Palma, la tipologia d'acolliment canvia de tendència i els acolliments de caràcter regular són els que més es produeixen. A l'illa d'Eivissa, l'acolliment més habitual continua essent l'acolliment de caràcter d'urgència.

Tipus de maltractament

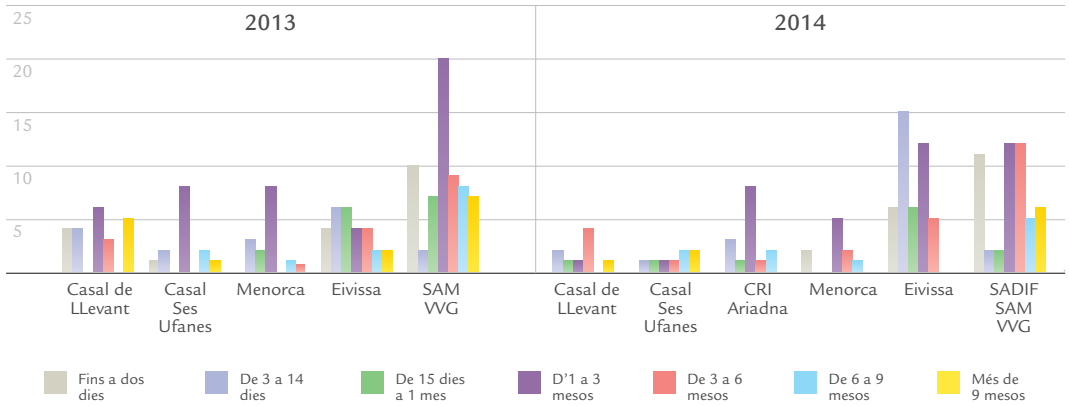
El maltractament del tipus físic i psicològic és el que més pateixen les dones acollides als centres.

Edat

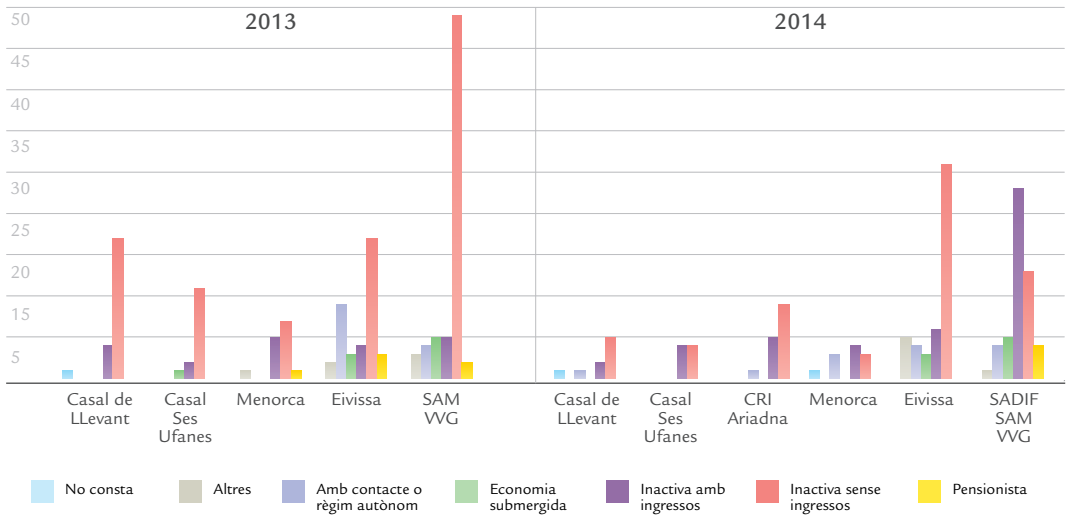
El 2014, la mitjana d'edat de les dones se situa entre els 31 i els 40 anys. Destaca que el 33 % de les dones acollides tenen entre 18 i 30 anys.

Temps d'estada

El 2014, la majoria de les dones acollides han tingut una estada d'1 a 3 mesos.

Situació laboral

El nombre de dones que es troben en situació d'atur i sense ingressos se situa en el 41,6%, i el nombre de dones inactives amb ingressos, generalment cobrant una RAI, se situa en el 29%.

7.8.1. CENTRE DE RECUPERACIÓ INTEGRAL ARIADNA

El juliol de 2014 s'inaugurà el centre de recuperació integral Ariadna, ubicat a la Part Forana de Mallorca. Aquest nou projecte neix amb la voluntat de ser un recurs de protecció i recuperació eficaç per a dones soles o amb infants que hagin viscut una situació de violència de gènere i, per tant, garantir-los el dret a tenir una assistència social integral, tal com preveu l'article 19 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere.

És un centre especialitzat de caràcter assistencial, de protecció i promoció, que dona resposta a situacions de violència de gènere durant 24 hores, els 365 dies de l'any.

Aquest servei d'acolliment conjuga diferents serveis residencials i temporals, que ofereixen acolliment i atenció integral per possibilitar el procés de recuperació a les dones víctimes de violència de gènere, així com als seus fills i filles a càrrec.

Amb la creació d'aquest centre, s'unifiquen i desapareixen els dos casals anteriors de la Part Forana: Ses Ufanés i Llevant.

El centre de recuperació integral Ariadna neix amb dos pilars fonamentals: una nova infraestructura, amb espais diferenciats i específics, i la creació d'un equip tècnic interdisciplinari.

Es fa una atenció especialitzada en tres espais diferenciats i interconnectats, tant en el camp estructural com en el d'intervenció. Aquests tres espais consisteixen en:

- Un centre d'emergència i primera acollida
- Un centre de mitjana estada
- Pisos tutelats
- Un equip tècnic especialitzat i multidisciplinari

Els objectius principals són:

- Proporcionar i garantir seguretat i protecció les 24 hores del dia a les dones víctimes de violència de gènere i als seus fills i filles.
- Donar acolliment temporal i facilitar un espai de reflexió personal a la dona acollida per poder decidir cap on orientar el seu futur i el de la seva família.
- Informar, assessorar i proporcionar els mitjans bàsics per a la normalització social de la dona i la dels seus fills i filles mitjançant el PAI (Pla d'Atenció Individualitzat), en què s'inclouen les diferents àrees d'atenció i intervenció social, educativa i psicològica.
- Estimular i promoure l'autonomia personal de les usuàries facilitant l'accés de la dona a la formació i al treball digne amb l'objectiu de millorar o adquirir habilitats i recursos per poder afrontar el futur.

7.9. PIS TUTELAT LAUSANA

El pis tutelat Lausana, gestionat pel Casal Petit de les Germanes Oblates del Santíssim Redemptor, és resultat del conveni de col·laboració entre l'Institut Balear de la Dona i l'Institut Balear de l'Habitatge. Aquest darrer va fer possible la cessió de dos habitatges de protecció pública per conformar la infraestructura del servei, i l'IBD els va equipar i n'assumeix el manteniment.

És un recurs especialitzat d'acollida temporal adreçat a dones que volen allunyar-se del context de la prostitució i a dones víctimes de tràfic per a l'explotació sexual.

Els serveis que ofereix són els següents:

- Cobertura de les necessitats bàsiques i d'allotjament.
- Atenció social individualitzada.
- Foment de l'autonomia i el desenvolupament personal.
- Connexió de les dones amb la xarxa de recursos comunitaris d'atenció social existents.
- Ampliació de la xarxa de suport familiar, social i comunitari.
- Oferta de formes alternatives d'ocupació del temps lliure.
- Oferta de processos d'inserció laboral i social.
- Assessorament sobre les vies de solució de la situació de risc.

L'any 2014 s'han atès 7 dones, tres de les quals eren casos nous i quatre ja eren acollides de l'any anterior. Del total d'usuàries, totes iniciaven un allunyament del context de la prostitució.

Quant a les característiques personals de les dones acollides, totes són de nacionalitat estrangera (dues de Brasil, dues de Veneçuela, una de Ghana i dues de Colòmbia) i quatre en situació irregular. Del total, cinc varen arribar al servei sense derivació d'un altre servei professional, dues d'elles per mitjà del treball de carrer i les altres tres per altres dones. De les derivades, una provenia de la Policia Nacional (Immigració) i l'altra de Metges del Món.

D'altra banda, les educadores encarregades del pis han duit a terme 348 intervencions que hi estan relacionades específicament, entre les quals destaquen 92 acompanyaments, 79 visites al pis, 37 ajuts econòmics, 36 entrevistes de seguiment i 25 compres per al pis.

Quant al procés de sortida del pis, els motius han estat l'incompliment d'acords (2) i l'accés a feina i habitatge (1). La resta romanien al pis en data 31 de desembre de 2014.

7.10. HABITATGES PER A LA RECUPERACIÓ SOCIAL DE DONES VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE

El programa d'habitatges per a la recuperació social de dones víctimes de violència de gènere és resultat de l'acord de col·laboració entre l'Institut Balear de l'Habitatge (IBAVI) i l'Institut Balear de la Dona.

L'objecte d'aquest acord és habilitar habitatges en règim de lloguer i amb un preu preferent per a la recuperació social de dones usuàries de la xarxa de cases d'acollida de les Illes Balears per a dones víctimes de violència de gènere. Amb aquesta finalitat, s'ha creat la Comissió de Seguiment i Tutela, encarregada d'estudiar les sol·licituds per oferir habitatges adequats a les dones segons els seus ingressos econòmics, lloc de feina i nombre de fills, així com fer el posterior seguiment individualitzat de cada una d'elles.

Les demandes es formulen des de les cases d'acollida si les usuàries compleixen els requisits adients (econòmics i de procés de recuperació) per ser proposades per accedir a un habitatge de l'acord interadministratiu.

L'any 2014 s'han resolt, amb una valoració positiva, quatre sol·licituds d'habitatge (tres a Mallorca i una a Menorca). Quatre dones i vuit infants han accedit a aquests quatre habitatges lliurats. L'IBAVI els ha adjudicat i l'IBD els ha moblat i equipat totalment.

Any	Habitatges concedits	Dones	Infants
2004	2	2	3
2005	2	2	4
2006	7	7	12
2007	8	8	13
2008	12	12	17
2009	6	6	9
2010	3	3	4
2011	3	3	5
2012	3	3	4
2013	2	2	5
2014	4	4	8
Total	52	52	84

7.11. AJUTS ECONÒMICS (ART. 27, RAI, RMI)

L'article 27 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere, estableix el dret a percebre un ajut econòmic a les dones víctimes de la violència de gènere que se situen en un determinat nivell de rendes i que tenen dificultats especials per obtenir una feina. Aquests ajuts s'atorguen segons l'edat i les responsabilitats familiars de la víctima, i tenen com a objectiu fonamental facilitar-li uns recursos mínims de subsistència per independitzar-se de l'agressor.

En la taula es detallen les sol·licituds que s'han formalitzat des de l'any 2011, els ajuts concedits en els diferents exercicis, els denegats i els que continuaven en tramitació al final de cada any natural.

Anys	Ajuts sol·licitats	Ajuts concedits i pagats	Ajuts denegats	Ajuts en tramitació
2011	20	-	-	20
2012	31	10	29	12
2013	50	24	23	15
2014	48	30	21	12
TOTAL	149	64	73	-

7.12. GRUP PERMANENT D'ESTUDIS SOBRE LA PROSTITUCIÓ (GEPiB)

El Grup Permanent d'Estudis sobre la Prostitució de les Illes Balears (GEPiB) està format per l'Institut Balear de la Dona, l'Ajuntament de Palma, la Universitat de les Illes Balears, Adoratrius, Casal Petit de les Oblates, Creu Roja, Metges del Món i altres persones interessades en l'àmbit d'estudi de la prostitució.

L'any 2014, el Grup ha treballat en les tasques habituals d'estudi que li corresponen per millorar la capacitat d'anàlisi de les situacions de prostitució.

Destaquen:

- El manteniment i l'actualització de la pàgina web del grup, www.gepib.com, en què es publiquen els materials i els estudis i les actualitzacions sobre temes de prostitució.
- L'aplicació del programa de suport familiar a dones en situació de monoparentalitat, incloses l'adaptació multicultural i de gènere dels materials didàctics i l'avaluació de dones interessades.
- El desenvolupament de les bones pràctiques informatives en relació amb la prostitució.
- La millora de la sensibilització i la formació dels professionals, i del voluntariat, de tots els àmbits relacionats amb la prostitució (salut, educació, serveis socials, serveis d'ocupació, oficines d'igualtat, etc.).
- La incorporació del Col·legi Oficial de Psicologia de les Illes Balears al GEPiB.

7.13. XARXA D'ATENCIÓ DIRECTA A PERSONES QUE EXERCIXEN LA PROSTITUCIÓ A PALMA (XADPEP)

La XADPEP es constituí l'any 2009, liderada per l'Ajuntament de Palma, com una xarxa d'atenció directa a persones que exerceixen la prostitució i, des de llavors, ha continuat fomentant el treball en xarxa entre els serveis específics i generals que atenen directament aquestes, per a la qual cosa ha establert circuits de treball conjunt, un catàleg de serveis i un fitxer d'entitats participants.

L'any 2014 s'han duit a terme tretze reunions, a les quals, a més dels integrants regulars com són Casal Petit, Metges del Món, Creu Roja, Policia Local de Palma, l'Àrea d'Igualtat i Benestar Social de l'Ajuntament de Palma i l'Institut Balear de la Dona, han assistit, de manera puntual, altres representants de diferents institucions o entitats, com ara la mediatra del Centre de Salut d'Escola Graduada - Son Gotleu, la fundació social Amaranta, la delegada del Govern d'Espanya contra la Violència sobre la Dona i la regidora de Benestar Social i Igualtat de l'Ajuntament de Palma. Així mateix, el 2014 s'ha incorporat la participació regular de membres de la UCRIF.

Entre els temes que s'han tractat en aquestes reunions, destaquen: la necessitat de formació als cossos i forces de seguretat de l'Estat, acords d'intervenció a la platja de l'Arenal, l'actualització de la documentació anual i les dades d'atenció de la XADPEP, el tràfic de persones amb finalitats d'explotació sexual i la col·laboració amb la UCRIF - Policia Nacional.

A més dels assumptes tractats en les reunions, les entitats han intercanviat la informació necessària per al treball d'atenció en xarxa, que és l'objectiu principal de la XADPEP.

Finalment, el material elaborat el 2014, resultat del treball fet durant tot l'any, és l'edició de 2014 del catàleg de serveis específics per a persones que exerceixen la prostitució, el fitxer d'entitats de la XADPEP, el catàleg d'oferta grupal i diversos informes avaluadors sobre les dades d'atenció de la XADPEP. S'han integrat les bases de dades de cada associació.

7.14. MATERIALS DIDÀCTICS PER PREVENIR LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE

L'Institut Balear de la Dona i la Direcció General d'Ordenació, Innovació i Formació Professional, de la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats, reprenen per al curs 2014-2015 el programa «MATERIALS DIDÀCTICS PER PREVENIR LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE» amb l'objecte d'oferir eines i actuacions de prevenció i sensibilització en aquesta àrea.

Aquest programa, adreçat a l'alumnat, al professorat i a mares i pares dels centres educatius, pretén, entre altres objectius, esdevenir una eina de prevenció de la violència de gènere, incrementar la consciència sobre l'abús de poder en les relacions de gènere, i desenvolupar en la comunitat educativa conductes i habilitats que duguin cap a l'eradicació de la violència, reconeixent-les en si mateixa i en altres persones i desenvolupant habilitats personals d'autoprotecció.

La formació adreçada al professorat s'ha impartit a distància amb una durada de 30 hores, mentre que les escoles de família s'han fet presencialment i han constatat de dues sessions de dues hores cada una.

El contingut del programa és:

- Aproximació antropològica a la violència de gènere.
- Relacions igualitàries o relacions de poder.
- Models i estereotips socials amb trets de gènere.
- Educació afectiva i sexual des de la perspectiva de gènere.
- Expressió i educació emocional. Estratègia de resolució de conflictes des d'una perspectiva de gènere.
- Implantació i anàlisi dels materials utilitzats.

Així, en el primer trimestre d'aquest curs 2014-2015, s'han ofert dues edicions del curs en línia, en les quals s'han inscrit 51 docents de les Illes Balears, entre els quals se n'han format 42 que pertanyen a 29 centres. A més, s'han duit a terme dues escoles de família, a les quals han assistit 23 mares i pares. Han quedat pendents dues escoles de família per al primer trimestre de l'any 2015.

De la valoració per part del professorat en relació amb el curs i els materials didàctics, destaquen:

- La puntuació atorgada al disseny i l'organització del curs, de 4,45 (1: gens bé – 5: molt bé), en què destaca una valoració més alta dels objectius i els continguts, amb un 4,49 (1: gens bé – 5: molt bé).
- La puntuació atorgada als materials del curs, de 4,42 (1: gens bé – 5: molt bé).

La valoració per part de les mares i els pares de les escoles de família quant al contingut ha estat de 4,3 (1: gens bé – 5: molt bé), amb una valoració més alta dels temes relacionats amb l'aproximació antropològica a la violència de gènere, l'educació afectiva i sexual des de la perspectiva de gènere, i l'expressió i l'educació emocionals. També han valorat amb un 4 l'impacte dels temes tractats en la millora de les relacions amb els seus fills i filles.

IV Pla estratègic d'igualtat d'oportunitats
entre dones i homes de les illes balears
2015-2020

En el transcurs del 2014, a partir de la diagnosi duita a terme el 2013, s'ha treballat en l'elaboració del IV Pla Estratègic d'Igualtat d'Oportunitats entre Dones i Homes de les Illes Balears.

A continuació, s'enumeren les fases d'elaboració del Pla.

- Fase I: consulta per al disseny de les actuacions.
- Fase II: anàlisi de la informació, redacció del Pla i reelaboració de la informació.
- Fase III: redacció final.
- Fase IV: aprovació i presentació del Pla.

Els principis generals que inspiren el Pla són:

1. Compromís institucional: introducció de la transversalitat de gènere en les polítiques públiques de les Illes Balears
Incorporar de manera transversal la perspectiva de gènere a totes els nivells de presa de decisions, a totes les conselleries i ens autònoms de la CAIB, consells insulars i ajuntaments, en els diferents moments de la planificació.
2. Participació de les dones en la presa de decisions i la vida social, política i cultural
Promoure la capacitat d'agència de les nines i les dones de diferent procedència, edat i lloc de residència, recuperant i visibilitzant l'experiència femenina i potenciant el teixit social, així com reforçant els processos de l'Administració perquè les dones puguin participar en les polítiques públiques.
3. Millora de la qualitat de vida
Assolir funcionaments valuosos per a les dones en les diferents capacitats necessàries per tenir una vida lliure de violència i que pagui la pena de viure.
4. Avaluació contínua, seguiment i transparència
Fer el procés de seguiment i avaluació del Pla, des que s'aprovi, per conèixer els avenços i els entrebancs per implantar-lo, amb la possibilitat d'identificar els problemes i solucionar-los.
Dur a terme un procés d'avaluació interna per part d'una unitat de l'IBD encarregada de compilar la documentació vinculada a la implantació i l'execució de les diferents actuacions.
Establir indicadors d'avaluació en la programació de les accions del Pla, que permetin fer el seguiment del desenvolupament i els resultats de les actuacions en les disposicions i els terminis prevists.
Dur a terme avaluacions amb una periodicitat anual, així com una avaluació final.

Es proposa estructurar el Pla segons set eixos:

- Economia i treball
- Coresponsabilitat i conciliació de la vida personal i professional
- Violència contra la dona
- Participació política i social
- Educació i formació
- Salut
- Altres polítiques sectorials

S'ha utilitzat una metodologia participativa mixta per possibilitar la implicació i la integració del coneixement de la representació política, el personal tècnic i el teixit associatiu. Aquestes són les estructures de dinamització:

- S'ha creat una comissió executiva integrada per set representants de diferents conselleries a nivell de directora o director general, per disposar de la seva implicació i compromís des de la fase de disseny del Pla.
- S'ha continuat treballant amb un grup de treball interdepartamental i interinstitucional, integrat per tècnics de les diferents administracions i conselleries designats en la fase de diagnosi, a més d'altres persones especialitzades en les diferents matèries que es tracten en els diferents eixos.
- S'ha disposat de la participació de diverses persones amb una visió estratègica.
- Finalment, i per actuar d'acord amb els principis inspiradors del Pla, s'ha pres el Consell de Participació de les Dones com a òrgan de negociació amb el teixit associatiu de les dones de les Illes Balears, pel que fa a consulta.

	Fase I: disseny de les actuacions
Proposta basada en els resultats de la diagnosi	<p>Proposta de disseny del Pla basada en els resultats de la diagnosi i adaptada a l'estructura del Pla Estratègic d'Igualtat d'Oportunitats estatal.</p> <p>Definició de propostes d'actuacions i enunciats generals que donen resposta a les situacions detectades en la diagnosi.</p>
Revisió de l'IBD	<p>Valoració de l'IBD sobre l'adequació dels enunciats generals i de les actuacions proposades.</p> <p>Proposta d'actuacions específiques.</p> <p>Identificació dels organismes responsables i col·laboradors de l'execució.</p> <p>Elaboració d'una fitxa de proposta de les accions que integri el principi, l'objectiu, les actuacions i els organismes responsables de l'execució.</p>
Proposta als grups interdepartamental i interinstitucional	<p>Consulta i revisió sobre l'adequació i la viabilitat de la proposta d'actuacions als grups interdepartamental i interinstitucional.</p> <p>Compilació de les aportacions dels grups.</p> <p>Adequació al màxim de la proposta a la realitat de la situació de la institució.</p> <p>Participació de 39 persones i realització de vuit sessions presencials, en què s'han anat revistant les diferents actuacions de cada eix.</p>
Consulta al Consell de les Dones	<p>Tramesa de tota la informació compilada al Consell de les Dones perquè la revisi.</p> <p>Valoració de les aportacions del Consell de les Dones.</p>
Consulta a la Comissió Executiva	<p>Revisió de la proposta per part de la Comissió Executiva.</p> <p>Realització de set sessions de treball conjunt amb l'Institut Balear de la Dona.</p>
Consulta a persones estratègiques	<p>Revisió de la proposta per part de diverses persones amb una visió estratègica.</p>

D'OPORTUNITATS ENTRE DONES I HOMES

	Fase II: anàlisi, redacció del Pla i reelaboració de la informació	Fase III: redacció final	Fase IV: aprovació i presentació del Pla
	Anàlisi de la diagnosi i adaptació al Pla Estratègic d'Igualtat d'Oportunitats estatal.	Redacció final. Revisió final de l'Institut Balear de la Dona.	Tramesa del Pla al Consell de Participació perquè elabori el dictamen previ a l'aprovació. Tramesa del Pla al Consell Rector perquè el revisi i hi faci les esmenes que consideri oportunes.
	Compilació, valoració i integració de les propostes de millora, les noves actuacions i els organismes responsables i col·laboradors de l'execució, resultants de les diferents revisions.		
			Aprovació del Consell Rector de l'Institut Balear de la Dona
			Aprovació del Consell de Govern.

